

FOTO: no personiskā arhīva

Metodiskais materiāls „Burti dārzā” palīdzēs bērniem, vecākiem un skolotājiem radoši, ar spēļu elementiem iepazīt dabu, burtus un dzejoļus.

Lasiet 9. lpp. ►

FOTO: Andris Bērziņš

Atbalstīs izglītojamo individuālo kompetenču un talantu attīstību. Skolēniem būs iespējas izmantot augstskolu zinātnisko potenciālu.

Lasiet 10.–11. lpp. ►

CERN nedēļā RTU aicina iepazīt Eiropas Kodolpētniecības centru

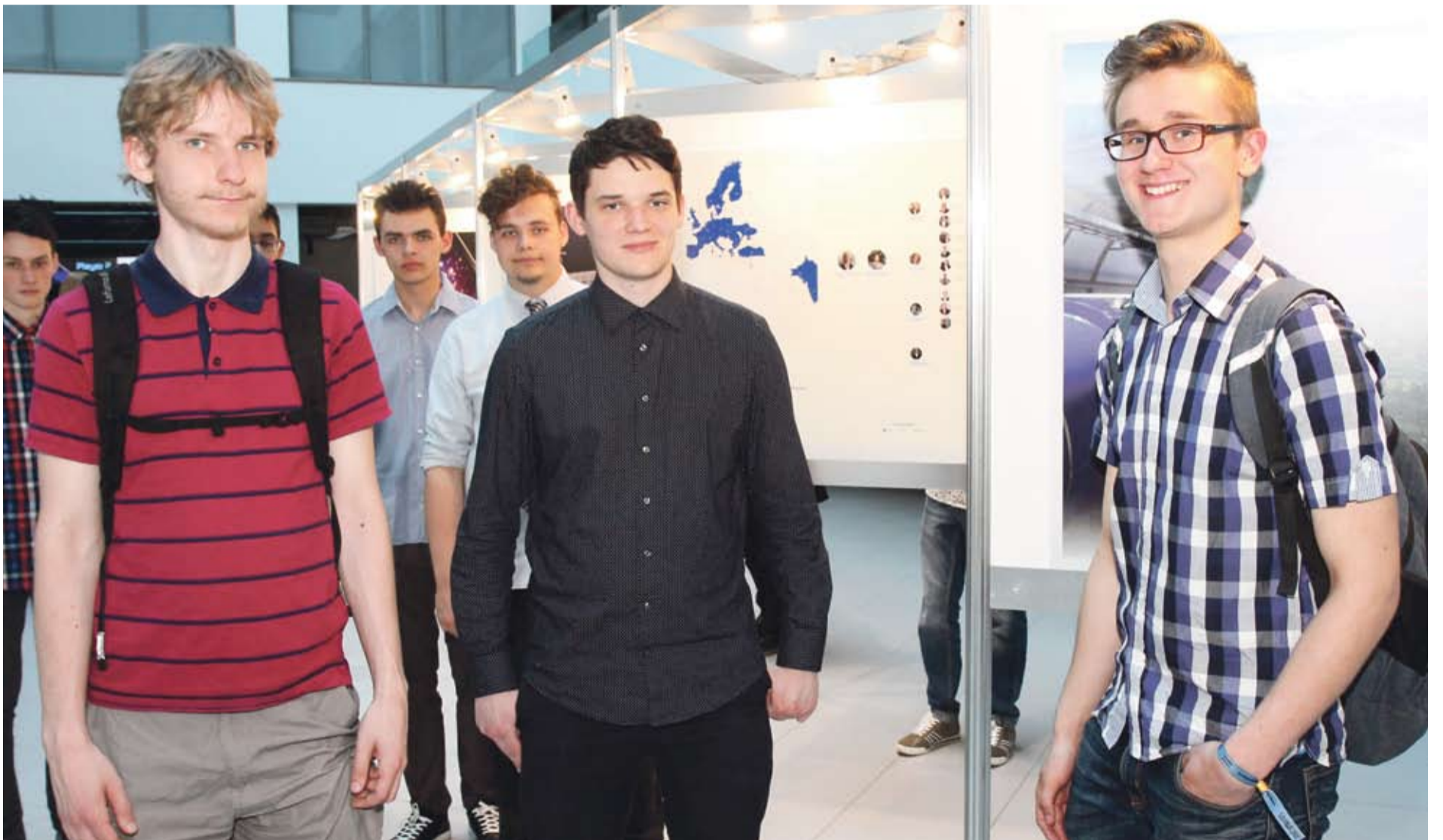

FOTO: Andris Bērziņš

RTU AF 22. maijā tika atklāta CERN nedēļa Latvijā un interaktīvā izstāde, kuru apmeklēja arī RTU Inženierzinātņu vidusskolas 10. klases skolēni Jēkabs Leinis (priekšplānā no kreisās), Rūdolfs Agris Stilve un Emanuels Šupulnieks. Skolēniem bija iespēja interaktīvā veidā – lēkājot, žestikulējot un „spēlējot futbolu” ar protoniem – iepazīt Lielā hadronu paātrinātāja tuneli un tā darbības principus, kā arī pārliecināties, kā Higa laukā elementārdaļiņas iegūst masu. Šīs skolas 11. klases skolēniem pagājušajā rudenī bija iespēja Lielo hadronu paātrinātāju skatīt dzīvē, jo viņi viesojās CERN un ar elementārdaļiņu fizikas pētniecību iepazīs klātienē.

IK INFORMĀCIJA

22. maijā Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Arhitektūras fakultātē (AF) tika atklāta Eiropas Kodolpētniecības centra (CERN) zinātnes nedēļa Latvijā un CERN interaktīvā izstāde. CERN nedēļā, kas ilgs līdz 26. maijam, CERN zi-

nātnieki lasīs populārzinātniskas lekcijas par CERN darbību un pētījumiem un ikvienam būs unikāla iespēja interaktīvajā izstādē iepazīt Lielā hadronu paātrinātāja tuneli un tā darbības principus.

CERN nedēļas mērķis – veidot savstarpējus kontaktus, lai Latvija tuvākajos gados kļūtu par

CERN dalībvalsti.

Līdz 26. maijam RTU AF Ķīpsalas ielā 6 darbosies interaktīvā izstāde, kur ikvienam ir unikāla iespēja, „spēlējot futbolu” ar protoniem, novērot, kā Higa daļiņas piešķir matērijai masu, tā gūstot izpratni, kā 2012. gadā tika atklāts Higa bozons.

Šadurskis: Latvijai jāklūst par pilntiesīgu CERN dalībvalsti

Latvijas zinātnieku sadarbība ar CERN ir jāpaplašina, izmantojot visas sadarbības iespējas, tādēļ Izglītības un zinātnes ministrija rosinās Ministru kabinetu lemt par pilntiesīgu CERN dalībvalsts

statusu Latvijai, šādu iniciatīvu CERN nedēļas atklāšanā puda izglītības un zinātnes ministrs profesors **Kārlis Šadurskis**.

Latvijas valdības un CERN līgumu par zinātnisko un tehnisko sadarbību augstas enerģijas daļiņu fizikā izglītības un zinātnes

Turpinājums 3. lpp. ►

REDAKTORES SLEJA

Daiga Kļanska,
laikraksta
„Izglītība un Kultūra”
galvenā redaktore

FOTO: no personiskā arhīva

22. maija vakarā Arianas Grandes koncerta izskaņā Mančestras arēnā nogranda sprādziens, izdzēšot 22 cilvēku dzīvību; vairāki desmiti cilvēku tika sakropļoti. Tas ir kārtējais terorakts, par kuru atbildību uzņēmās džihādistu grupējums „Islāma valsts”. Gandrīz vai katru mēnesi pasaulē notiek terorakti, kuros iet bojā cilvēki. Diemžēl pagaidām pasaules politiķi spēj paust tikai nožēlu par pastrādātajiem noziegumiem, bet risinājuma, kā apturēt pieaugošu terorisma vilni, nav.

Skaidrs ir tas, ka 21. gadsimtā konfliktus nerisinās karavīrs ar karavīru, bet tos izraisīs cilvēki, kuriem nav svēta ne sava, ne citu cilvēku dzīvība. Atgādināšu Latvijas Universitātes profesores politoloģes Žanetas Ozoliņas teikto 2015. gadā forumā „Globālā izglītība – iesaiste, izaugsmei, ilgtspējai”, ko organizēja Izglītības attīstības centrs sadarbībā ar partneriem: tolaik viņa uzsvēra, ka jauniešiem ir jāiemāca atšķirt labo no sliktā, jo hibridpasaule, kur visa ir daudz, viss ir izplūdis, neskaidrs, bieži vien nav laika analizēt, ir jābūt skaidriem principiem, kā nošķirt labo no ļaunā. Šī prasme ir svarīga gan globāli, gan lokāli, turklāt iespējami agrinā vecumā un visā mūža ritējumā.

Pēdējo nedēļu notikumi arī Latvijas izglītības sistēmā liecina, ka labu no ļauna atšķirt nespēj ne bērni, ne pieaugušie. Vai gan citādi Ogresgala pamatskolā starp diviem zēniem būtu izcēlies tāds kautiņš, kurā skolēni nespēja apjaust robežas savai agresīvajai rīcībai, kā rezultātā cieta viens no skolniekiem? Mēs daudz uzmanības, pūļu un laika veltām, lai izstrādātu dokumentus, kas apliecinātu, ka problēma ir risināta, bet rezultātu nav – tā vietā, lai cilvēcīgi runātu, ar reāliem piemēriem ķildniekiem izskaidrotu, kādas sekas var izraisīt viņu neapdomīgā rīcība. Diemžēl paraugu nerāda arī pieaugušie, proti, nopludinot latviešu valodas centralizētā eksāmena trešās daļas domrakstu tematus. Vai šis cilvēks apzinājās savas rīcības sekas? Acīmredzot ne. Turklāt, salīdzinot 20. un 21. gadsimta tehnoloģiskās iespējas, ir patiesi ļoti savādi, ka negribam un nevaram rast, aizbildinoties ar augstām izmaksām, tādu centralizēto eksāmenu organizēšanas formu, kas izslēgtu dažādu krāpniecības veidu iespēju. Varbūt daudz lietderīgāk būtu visus eksāmenu jautājumus laikus padarīt publiski zināmus, lai skolēni var gatavoties un eksāmena dienā katrs pēc nejaušības principa saņemt vien 3–5 jautājumus, nevis katrā centralizētajā eksāmenā milzīgu papīru žūksni ar vidēji 50 jautājumiem, kā tas ir patlaban. Varbūt eksāmenu organizatori var smelties pieredzi pie kolēģiem VAS „Ceļu satiksmes drošības direkcija”, kas mūsdienīgā formātā organizē teorijas un auto vadīšanas eksāmenu automobiļa vadītāja apliecības iegūšanai.

Palikušas vien dažas dienas šajā mācību gadā, kad skolēni un skolotāji analizē sasniegumu rezultātus, steidz veikt vēl kādus uzlabojumus vērtējumos. Šajās ziedošajās maija dienās ir lielisks laiks, lai ietu ārā no skolas telpām un teorētiskās zināšanas pārvērstu prasmēs dzīvei, to vidū arī prasmēs saudzēt savu un citu cilvēku veselību un dzīvību.

Lai mācību gada izskaņā priecē un sniedz gandarījumu gan skolēniem, gan skolotājiem!

ES dabaszinātņu olimpiādē – sudraba un bronzas medaļa

Publicitātes foto

15. Eiropas Savienības (ES) dabaszinātņu olimpiādē Latvijas skolēnu komandas ir ieguvušas sudraba un bronzas medaļu. Demonstrējot prasmes un zināšanas bioloģijā, ķīmijā un fizikā, spēju darboties praktiski un strādāt komandā, olimpiādē sacentās 50 komandu no 24 ES valstīm. Olimpiāde no 7. maija līdz 14. maijam notika Kopenhāgenā Dānijā.

Komandas, kura ieguva sudraba medaļu, sastāvā bija Laura Bukēviča (Rīgas 25. vidusskola), Kristers Kokars (Aizkraukles novada vidusskola), Anna Marija Sumrova (Rīgas Valsts 1. ģimnāzija); komandas, kura ieguva bronzas medaļu, sastāvā bija Vilhelms Cinis (Rīgas Valsts 1. ģimnāzija), Anastasija Šļapina (Jelgavas Valsts ģimnāzija), Anitra Zile (Rīgas Valsts 1. ģimnāzija).

Noskaidroti konkursa „Fizmix eksperiments” uzvarētāji

Publicitātes foto

Koncerna „Latvenergo” erudīcijas konkursā „Fizmix eksperiments” tika godalgotas sešas fizikā ziņošākās komandas: Līvānu 2. vidusskolas „Fotons” no Latgales reģiona, Skrundas vidusskolas „Oposumi” no Kurzemes reģiona, Valmieras Valsts ģimnāzijas „Gamma Deluxe” no Vidzemes reģiona, Limbažu novada ģimnāzijas „Lambda džeki” no Rīgas reģiona, Viesītes vidusskolas „Entropija” no Zemgales reģiona un Rīgas 25. vidusskolas komanda „Elementāri, Vatson” no Rīgas pilsētas. Jau jūlijā visi laureāti atpūties īpašā vasaras nometnē.

Kopumā „Fizmix eksperimenta” 2016./2017. mācību gada sezonai reģistrējās 212 komandu no 170 pamatskolām jeb piektās daļas to Latvijas skolu, kurā ir 8. un 9. klase.

Latvijā turpmāk būs 37 UNESCO stāstu bibliotēkas

FOTO: www.rezeknesbiblioteka.lv

Dalībai UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas (LNK) tīklā „Stāstu bibliotēkas” tika uzņemtas 37 bibliotēkas no visas Latvijas; 13 no tām ir pievienojušas tīklam pirmo reizi.

UNESCO LNK tīkla „Stāstu bibliotēkas” mērķis ir veicināt neformālo izglītību mantojuma jomā caur stāstniecību, sadarbojoties ar iesaistītajiem mantojuma, tradicionālās kultūras un stāstniecības ekspertiem. Dalība tīklā ilgst divus gadus, kuru laikā bibliotēkām ir iespēja gūt gan teorētisku, gan praktisku informāciju par stāstīšanas tradīcijām, to praktizēšanu, par novadpētniecību, nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, sadarbību ar vietējo kopienu, kā arī citiem ar kultūras mantojuma saglabāšanu saistītiem jautājumiem.

**LAIKRAKSTA
„IZGLĪTĪBA UN KULTŪRA”
18. MAIJA ELEKTRONISKAJĀ IZDEVUMĀ
„VECĀKIEM”**

- ◆ Skolās mainās mācīšanas pieeja
- ◆ Kā dūsmās nenodarīt pāri?
- ◆ Vasaras saulgrīži

**LAIKRAKSTA
„IZGLĪTĪBA UN KULTŪRA”
19. MAIJA ELEKTRONISKAJĀ IZDEVUMĀ
„PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBA”**

- ◆ Humānā pedagogija atzīst – ja nav grūtību, nav attīstības
- ◆ Pirkstīngrāmata – palīgs individuālo prasmju attīstīšanā
- ◆ Fiziskās izglītības un veselības nodarbības konspekts 1. jaunākajai grupai un vidējai grupai

IZGLĪTĪBA KULTŪRA

Laikraksts „Skolotāju Avīze” iznāk kopš 1948. gada 1. janvāra, kopš 1990. gada 1. janvāra – ar nosaukumu „Izglītība”, kopš 1994. gada 6. janvāra – ar nosaukumu „Izglītība un Kultūra”.

Nedēļas laikraksts „Izglītība un Kultūra” Izdevējs: SIA „AB konsultants” Vienotais reģistrācijas numurs: 40103361805 LR UR masu informācijas līdzekļa reģ. apl. Nr. 000701313

Redakcijas adrese: Dzirnāvu iela 21 Rīgā, LV-1010 Tālrunis: 67096393, e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv www.izglitiba-kultura.lv Galvenā redaktore: Daiga Kļanska Tālrunis: 29 808301

e-pasts: daiga.klanska@izglitiba-kultura.lv Reklāma un mārketingas: e-pasts: reklama@izglitiba-kultura.lv Tālrunis: 25628748, 67096393 Literārā redaktore: Zigrīda Purvīce e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv Maketētāja: Linda Prātniece e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv

Iespēsts tipogrāfijā „Mūkusalā”. Tirāža: 2000. Abonēšanas indekss: 1092

Pārpublicēšanas vai citēšanas gadījumā atsauc uz „Izglītību un Kultūru” obligāti. Publikācijās paustais viedoklis ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

CERN nedēļā RTU aicina iepazīt Eiropas Kodolpētniecības centru

► Turpinājums no 1. lpp.

ministrs un CERN ģenerāldirektore Fabiola Džanoti (*Fabiola Gianotti*) Ženēvā (Šveice) parakstīja pērn. Parakstītais līgums paver jaunas un plašākas iespējas Latvijas zinātniekiem, akadēmiskajai videi un studentiem iekļauties vienā no nozīmīgākajām zinātnes organizācijām pasaulē,

uzsver K. Šadurskis. „Nākamais solis ir kļūt par CERN asociēto un secīgi par pilntiesīgu dalībvalsti, lai Latvijas zinātnieku, augstskolu un pētniecības institūtu iesaiste un sadarbība kļūtu vēl ciešāka,” saka K. Šadurskis. Ministrs pauž gandarījumu, ka ir izdevies īstenot iecerī, kura tika apspriesta vizītes laikā Ženēvā, – Latvijā organizēt CERN izstādi un lekciju ciklus,

kas plašākai publikai dotu iespēju vairāk izprast CERN pētniecības virzienus, to ietekmi un saskarsmi ar sabiedrības ikdienas dzīvi.

Tiekoties ar CERN delegāciju, ministrs aicināja nākamgad, Latvijas simtgades laikā, rīkot nozīmīgu CERN izstādi.

„Sabiedrību ir nepieciešams iepazīstināt ar CERN. Esmu bijis CERN un varu teikt – viens ir par

to lasīt, pavisam kas cits – redzēt,” atklāšanā sacīja izglītības un zinātnes ministrs K. Šadurskis, paužot atbalstu Latvijas ceļam uz CERN. Arī CERN starptautisko attiecību direktore **Šarlote Varakaula** (*Charlotte Warakaulle*) savā uzrunā aicināja Latviju veidot ciešākas saites ar CERN, akcentējot, ka tas būtu abpusējs ieguvums gan zinātnei, gan indus-

trijai. „Šis ir vērtīgs ieguldījums mūsu nākotnē. Strādāsim, lai to realizētu!” sacīja RTU rektors akadēmiķis **Leonids Ribickis**.

Latvijai kļūstot par CERN dalībvalsti, Latvijas zinātniekiem pavērtos plašas sadarbības iespējas starptautiskos projektos, bet Latvijas uzņēmēji CERN varētu piedāvāt savus pakalpojumus. ■

Jāmācās sarunāties un vienam otru sadzirdēt

IK ILZE BRINKMANE

Rīgas pirmsskolas izglītības iestāžu (PII) vadītāji un pedagogi 10. maijā pulcējās konferencē „Sadarbības pieejā balstīta pedagogu profesionālā izaugsme pirmsskolā”. Par sadarbību tika runāts dažādos aspektos: gan par iespēju sadarboties sociālās un izglītības jomas speciālistiem, gan par to, kā pirmsskolai veidot savstarpēju sapratni un sadarbību ar vecākiem, lai kopīgi bērnam palīdzētu augt un attīstīties.

Svarīgi atbalstīt bērna tieksmes

Rīgas domes (RD) izglītības, kultūras un sporta komitejas (IKSK) priekšsēdētāja **Eiženija Aldermane** savā uzrunā atklāja, ka savulaik, apgūstot pedagogijas teoriju un praksi, netika dzirdējusi, cik svarīgi ir izmantot bērna tieksmes un kā ar tām strādāt. „Tieksme pārvarēt šķēršļus un grūtības ir ielikta katrā bērnā, un tā ved uz attīstību. Ir tieksme kļūt pieaugušam, un rotaļās bērns atēlo pieaugušo dzīvi, attiecības ģimenē, kopē bērnudārza personālu un citus, kas ir ap viņu. Skolotāju darbs ir kaut ko novērst vai papildināt,” stāstīja E. Aldermane un uzsvēra, ka pieaugušie nedrīkst upurēt bērna šodienas dzīvi, t. i., bērnu, rītdienas labā un pāragri likt realizēt pašu nepiepildītos sapņus u. tml.

Runātāja norādīja arī uz bērnu tieksmi pēc brīvības un faktu, ka katrs bērns ir atšķirīgs. Viņsprāt, skolotāju nenovērtējams un milzīgais darbs ir ieraudzīt katra individualitāti, pielikt prātu, roku, sirdi, domājot, kā strādāt tieši ar šo bērnu; kas ir galvenais; uz ko viņš ir jāvirza; par ko jārunā ar vecākiem. „Patlaban tiek prasīts,

lai vidusskolā pilnīgi visi skolēni sasniegtu vienādi ļoti augstu zināšanu līmeni. Nevēlos to pat komentēt, jo tad ir jānosauca nozare, specialitāte, kurā pilnīgi visi sasniedz vienādi augstu līmeni, darot vienu vai otru darbu. Manuprāt, būtiskāk ir tas, kā mācīties mācīt milēt, un to var, tikai mācīties kopā ar bērniem,” akcentēja E. Aldermane.

RD IKSK priekšsēdētāja atzina, ka sarunās ar izglītības darbiniekiem ir secinājusi – nav vienas izpratnes par plaši lietoto

“Sadarbība ir jēgpilna, ja mēģinām kaut ko mainīt un izdarīt citādāk nekā iepriekš, balstoties uz analīzi, izvērtējot kļūdas un nepilnības. Tas iekļauj arī atbildību par pašu procesu un rezultātu.

jēdzienu „kompetence” un it kā jauninājumu – kompetenču izglītību. „Ir jāceļ trauksme, lai pedagogi nav iebaidīti, jo nezina, kas ar to tiek domāts,” ieteica E. Aldermane, mudinot atkārtoti darīt zināmu valdībai – izglītības un zinātnes ministram un premjeram, ka pirmsskola ir svarīgākais posms izglītības sistēmā un ka tas ir jānostiprina tiesību aktos. Viņsprāt, ir jāatgādina arī par nepieciešamību palielināt atalgojumu, jāatrod jaunas metodes un formas sadarbībai ar augstskolām, kurās gatavo topošos skolotājus, lai studenti dotos praksē uz bērnudārziem, kļūtu

iesaistīti, līdzatbildīgi, ieinteresēti un lai pēc studijām turpinātu darbu apgūtajā profesijā.

Par sadarbības pedagoģiskajiem aspektiem

Latvijas Universitātes (LU) Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes (PPMF) Pedagoģijas katedras docente **Dr. paed. Līga Āboltiņa** norādīja, ka sadarbība sākas ar sociālajām prasmēm, savukārt sadarbības prasmes veido pamatu emocionālajām prasmēm un rakstura īpašībām. Lai sadarbība būtu veiksmīga, ir svarīga kopīgā mērķa izvirzīšana un sekojošā kopīgā darbība, pienākumu sadale starp sadarbības partneriem.

„Izglītības standartu un programmu saturs ir zināšanu un prasmju kopums, kas palīdz gūt panākumus un nodrošina to, lai bērni būtu gatavi dzīvesdarbībai,” uzskata L. Āboltiņa. Viņa atgādina, ka, runājot par bērnu brīvību, nedrīkst aizmirst par atbildību, kas ir cieši saistīta ar to. „Inovācija ne vienmēr ir viss jaunais, bet gan citāda, salīdzinot ar jau zināmo. Manuprāt, sadarbība ir jēgpilna, ja mēģinām kaut ko mainīt un izdarīt citādāk nekā iepriekš, balstoties uz analīzi, izvērtējot kļūdas un nepilnības. Tas iekļauj arī atbildību par pašu procesu un rezultātu,” skaidroja L. Āboltiņa.

Pedagoģiskās sadarbības prasmes ir svarīgs aspekts: kā prot plānot darbību, kā prot novērot, ieklausīties, konsultēt un savstarpēji diskutēt, pieņemt citus viedokļus.

„Vai esam pirmsskolā, skolā vai augstskolā, visa pamatā ir labvēlīgu apstākļu radīšana bērna vispusīgai attīstībai – fiziskai, psihiskai, sociālai. Par personību varam sākt runāt, kad esam socializējušies; līdz tam var runāt par individu ar

FOTO: Agnese Šteinberga, LU PPMF
LU PPMF Pedagoģijas katedras docente **Dr. paed. Līga Āboltiņa**.

fiziskām un fizioloģiskām atšķirībām, bet mērķis ir iekļauties sabiedrībā un dzīvot jēgpilnu dzīvi. Ja bērns jutīsies slikti, nedroši, nenovērtēts, tad nesasnies iecerēto,” stāsta pedagoģijas doktore.

L. Āboltiņa sadarbības struktūru salīdzina ar vilcienu, kur katram posmam ir īpaša nozīme: vispirms ir mērķis, seko uzdevumi jeb soļi, saturs, tad līdzekļi, formas un metodes un rezultāts. „Saturs ir fundamentāls, kas dod dziļumu, atvērtību. Tas ir inovatīvais, ko veido, balstoties uz uzdevumiem, iespējams, jau zināmais, bet ar citādu pieeju. Kvalitatīvā ātruma noteicējs ir izvēlētās metodes un formas, piemēram, tā var nebūt sapulce, ziņojumi, bet kopīgi pasākumi ar ģimenēm, sadarbība ar citu institūciju u. tml., veicinot caurspīdīgumu, kad nebaidāties arī sevi vērtēt un atzīt iespējamās kļūdas. Lai kaut ko īstenotu, procesā nepārtraukti ir nepieciešamas sarunas, diskusijas, ir vajadzīga dzīva saruna,” ir pārliecināta pe-

dagogijas doktore un aicina veidot kopīgus projektus ar sākumskolas skolotājiem, lai pirmsskolēns pamazām apgūtu jauno skolas vidi, kā arī apzināt iespējamās riskus, ko laikus pārrunāt ar vecākiem.

Jāmaina arī sociālo pakalpojumu saturs

„Svarīgi ir būt informētiem par atbalsta pasākumiem pašvaldībā. Ir jābūt elastīgiem, inovatīviem jaunu pakalpojumu nodrošināšanā, modelēšanā – lai tie atbilstu bērnu vajadzībām un arī sabiedrības vērtībām. Sociālo pakalpojumu sniedzēji dienas centros atzīst, ka bērni ir ar daudz komplicētākām uzvedības problēmām, nekā tas bija novērojams pirms pieciem gadiem. Pašreizējais sociālā pakalpojuma saturs ne vienmēr var palīdzēt,” sacīja RD labklājības departamenta sociālās pārvaldes priekšnieka vietniece **Ruta Klimkāne**.

Speciālistes ieteikums ir panākt, ka sociālā un izglītības sistēma ir iekļaujošas un papildinošas, jo situācija liecina, ka palīdzība ir nepieciešama daudziem, piemēram, 2016. gadā sociālā darba pakalpojumus ir saņēmušas 3211 ģimenes, 5373 bērni un 12 % no visām Rīgas ģimenēm ir saņēmuši pašvaldības sociālo palīdzību, 1310 bērni, sākot ar septiņu gadu vecumu, ir saņēmuši testētos sociālos pabalstus. Lielākās grūtības, ar ko saskaras bērni, ir vardarbība ģimenē, izglītības problēmas, atkarības, saskarsmes un no tā izrietošās uzvedības problēmas. 10 224 gadījumos ir notikusi apsekošana dzīvesvietā, ir norisinājušās 542 starpprofesionālās tikšanās, sagatavoti 1626 atzinumi.

R. Klimkāne atgādināja, ka ir iespēja saņemt ģimenes asistenta

Turpinājums 4. lpp. ►

Jāmācās sarunāties un vienam otru sadzirdēt

Turpinājums no 3. lpp. ►

pakalpojumus līdz 14 stundām nedēļā, jo bieži vecākiem trūkst nepieciešamo prasmju saskarsmē ar bērnu. Sarežģītu situāciju gadījumos speciālisti var sniegt krīzes intervences pakalpojumus, lai bērns nav jāizņem no ģimenes, bet tiek sniegtas nepieciešamās konsultācijas. Pēc darba laika var iesaistīt mobilās brigādes.

Ja ģimenē ir bērns ar īpašām vajadzībām u. tml., tad vecākiem tiek dota iespēja nedaudz atgūt spēkus iesaistot sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā „Atelpas brīdis”. Skolotājas un medicīnas māsas var izmantot iespējas iegūt papildu zināšanas apmācības programmā „Veselīgs rīdziņš – veselā Rīgā” (www.veseligrizdinijs.lv). Tiek organizētas arī izglītojošas lekcijas vecākiem. Informatīvais tālrunis – 80005055.

Vairāk jāinformē vecāki

„Nereti problēmas rodas brīdī, kad cilvēkiem trūkst informācijas. Pašiem varbūt šķiet, ka informācijas aprīte starp izglītības iestādēm un politisko virzību departamentā notiek, bet vecākiem tās trūkst,” atzina RD izglītības, kultūras un sporta departamenta (IKSD) pirmsskolu nodaļas vadītāja **Iveta Nagla**.

Tā kā konferences lasījumos izskanēja viedoklis, ka viens no veiksmīgas sadarbības būtiskiem elementiem ir sarunas un diskusijas, tad rodas jautājums, vai ir apzināti iemesli, kas to kavē. I. Nagla apstiprināja, ka, par konferences pamattēmu izvēloties sadarbību un savstarpējas saziņas veidošanu, tam tiks pievērsta uzmanība. Laika posmā kopš iepriekšējās konferences, kas notika pirms trim gadiem, kopā ir nākušas skolotāju mērķgrupas, lai kopīgi rastu risinājumu dažādiem problēmjautājumiem. Paveiktā un labākās pedagoģiskās pieredzes materiāli ir pieejami RD vienotās informācijas sistēmas universālās darba vides sadaļā „Zināšanu bāze”, un tos var iepazīt ikviens Rīgas pedagogs.

Kā stāstīja I. Nagla, ierastais ceļš saziņai ar bērnu vecākiem ir sapulce. Ja sarunas risinās par to, kā iestādei trūkst un kā vecāki varētu iesaistīties, paši strādājot vai meklējot sponsorus, tad tas viņus lielā mērā atgrūž no turpmākas iesaistīšanās. „Nepietiek arī, ja apspriež disciplīnas problēmas. Tā vietā, piemēram, vecāki labprātāk saņemtu padomu, kā ar bērnu labāk runāt, kā vienoti veidot audzināšanas modeļus izglītības iestādē un mājās, lai prasības neatšķirtos. Bieži cilvēki neprot sadarboties, nezina, kā rīkoties, un tas rada

spriedzi un grūtības savstarpējā komunikācijā. Tas, protams, nerada pozitīvu vidi, kur bērns var harmoniski attīstīties,” secināja pirmsskolu nodaļas vadītāja. Vi-

FOTO: Andris Bērziņš

RD IKSD pirmsskolu nodaļas vadītāja Iveta Nagla.

ņaspāt, ir jāpieliek vairāk pūļu, lai atrastu pareizo veidu, kā vecākus uzrunāt, piemēram, rosinot apmeklēt kursus par bērnu audzināšanas jautājumiem.

Kopš šā gada janvāra darbu ir uzsākuši divi konsultatīvie centri: viens atrodas Rīgas 13. PII „Ābecītis”, otrs – Rīgas 273. PII telpās. Tur ir pieejams psihologs, notiek izglītojošas lekcijas, kursi un semināri, tiek sniegtas konsultācijas, kur un kādu palīdzību meklēt, utt. Vēl viens mērķis – lai katrā izglītības iestādē izveidotos atbalsta komanda un skolotājs nav viens, kad ir jārisina pamanītās izmaiņas bērna uzvedībā.

„Ja bērns būs emocionāli stabils, tad viņam veiksies arī mācībās, taču ir jāreķinās, ka bērni attīstības ziņā ir ļoti atšķirīgi,” uzskata I. Nagla.

Uz jautājumu, vai kompetencēs balstītā satura veidotāji un eksperti ir iedziļinājušies pieminētajās problēmās, I. Nagla atbildēja, ka viena Rīgas PII aprobē jauno projekta programmu. Uz lūgumu dalīties pieredzē šajā konferencē sekotais atteikums, jo esot parakstīta vienošanās, ka notiekošo procesa laikā nedrīkst izpaust. „Gaidām brīdī, kad viņi drīkstēs publikot jaunās pieejas uzstādījumu. Tas rada nevajadzīgu satraukumu, jo izmaiņām ir jābūt jau 2018. gada 1. septembrī, un nevaram plānot laiku, kad pirmsskolu pedagogus profesionāli sagatavot un kad viņiem izskaidrot jaunās pieejas būtību. Manuprāt, jau patlaban pirmsskolās strādā tuvu projekta ideju principam, tāpēc pieļauju, ka jau esam visgatavākie un īpaši pārsteigumi nav gaidāmi,” pārliecināti teica I. Nagla.

Mērķis popularizēt labos piemērus masu medijos

Rīgas pilsētas pašvaldības PII vadītāju un pirmsskolas izglītības metodiskā darba vadības konsultatīvās padomes priekšsēdētāja **Inga Gudēviča** klātesošos iepazīstināja ar rezolūcijas projektu, kuru ir paredzēts iesniegt pašvaldībā un valdībā. Rezolūcijas ievadā ir rakstīts, ka pirmsskolā ir jāstrādā kompetentam pedagogam, kurš sekmē bērna kā brīvas, patstāvīgas un atbildīgas personības veidošanos atbilstīgi laikmetam raksturīgākajām tendencēm un vērtībām, saglabājot un stiprinot nacionālo pašapziņu.

„Pirmsskolā skolotāji dara ļoti daudz un veic smagu darbu, bet nav, kas palīdz parādīt mūsu pozitīvos piemērus. Visbiežāk ziņas masu medijos izskan, ja ir atgadījies kaut kas ne tik labs. Ikdienā esam pakļauti daudziem riskiem, tā ka tas ir pat nenovēršami. Apzināmies, ka trūkst saiknes ar sabiedrību, ar vecākiem, tādēļ lūgšim pašvaldību rast iespēju vēstīt par pozitīvo saskarsmē, par veiksmīgiem problēmsituāciju risinājumiem, piemēram, speciālā raidījumā kanālā „RīgaTV 24”, kā arī izmantot citas plašsaziņas līdzekļos sniegtās iespējas,” skaidroja I. Gudēviča.

Vēl viens sabiedriski nozīmīgs priekšlikums, gaidot Latvijas simtgadi, ir rezolūcijā iekļautais punkts Rīgā izveidot pirmā bērnodarza vadītājas Martas Rinkas piemiņas vietu. Izskanēja arī priekšlikums kādam no bērnodarziem piešķirt viņas vārdu. Ir jācer, ka ideja realizēsies, jo sabiedrības ilgstoši

FOTO: Andris Bērziņš

Rīgas pilsētas pašvaldības PII vadītāju un pirmsskolas izglītības metodiskā darba vadības konsultatīvās padomes priekšsēdētāja Inga Gudēviča.

“Ja bērns būs emocionāli stabils, tad viņam veiksies arī mācībās, taču ir jāreķinās, ka bērni attīstības ziņā ir ļoti atšķirīgi.

lūgumi atjaunot nodegušo mecenāta Augusta Dombrovska reizrādīto un celto Zaļo skolu līdz šim ir palikuši neatbalstīti.

I. Gudēviča atzina, ka līdz šim daudzos gadījumos pārāk novēloti ir varēts saņemt atbalsta personāla palīdzību, tādēļ rezolūcijā ir arī aicinājums atbalstīt ieceri atvērt vēl divus konsultatīvos centrus Rīgā.

„Vadu PII „Kurzeme”, kurā ir arī divas grupas bērniem ar īpašām vajadzībām, tādēļ zinu, cik sarežģīti mēdz būt cilvēku saskarsmes jautājumi un citādā pieņemšana. Ieguldītās pūles nav viegli atklāt un afišēt, protams, uzskatāmāk ir informēt par ēku renovāciju un rotaļlaukumu iekārtošanu,” pārdomās dalījās I. Gudēviča, piebilstot, ka rezolūcijā iekļautās vēlnes raksturo reālo situāciju. ■

REZOLŪCIJA

Rīgas pilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogi vērs uzmanību uz to, ka pirmsskolā ir jāstrādā kompetentam pedagogam, kurš sekmē bērna kā brīvas, patstāvīgas un atbildīgas personības veidošanos atbilstīgi laikmetam raksturīgākajām tendencēm un vērtībām, saglabājot un stiprinot nacionālo pašcienu.

Konferences dalībnieki

◆ **Aicina Latvijas valsts valdību** paaugstināt pirmsskolu pedagogu atalgojumu, samazinot darba slodzi no 40 stundām uz 34 stundām nedēļā (t. sk. 4 nodarbību sagatavošanas stundas).

◆ Aicina Rīgas pilsētas pašvaldību:

- atbalstīt ieceri atvērt vēl divus konsultatīvos centrus Rīgā, tādējādi sekmējot atbalsta personāla pieejamību lielākam interesentu lokam;
- turpināt darbu samaksas paaugstināšanas politiku,

lai nodrošinātu atbilstošu un konkurētspējīgu atalgojumu ikvienam pirmsskolas izglītības iestādes darbiniekam;

- nodrošināt visus pirmsskolās strādājošos ar veselības apdrošināšanas polisēm;
- turpināt finansēt mūsdienīgu informācijas tehnoloģiju iegādi, lai pilnveidotu pedagoģiskā procesa norises;
- veidot mērķtiecīgu speciālās pedagoģijas un iekļaujošās izglītības politiku Rīgas pilsētā;
- par ieguldījumu pirmsskolu attīstībā Rīgā izveidot pirmā bērnodarza vadītājas Martas Rinkas piemiņas vietu Latvijas simtgades pasākumu ietvaros;
- atbalstīt un sekmēt pirmsskolas veidošanās vēstures izpēti, radot vietu pirmsskolas vēstures muzeja izveidei Rīgas pilsētā.

Aicina pedagogus:

- ◆ veidot uz pozitīva saskar-

smes dialoga balstītu izglītības iestādes un ģimenes sadarbību;

- sekmēt starpkultūru dialogu, veicinot izpratni par sabiedrības integrāciju, ieviešot un popularizējot starpkultūru izglītību, kas vērsta uz cieņu pret kultūru dažādību mūsu valstī, to sadzīvošanas, savstarpējās sapratnes un iecietības veicināšanu;
- paaugstināt pedagogu profesionālo kompetenci, arī iekļaujošajā izglītībā bērniem ar speciālām vajadzībām vispārīgās izglītības programmās, bet neizvirzot to kā pašmērķi;
- starpkonferenču periodā turpināt darboties aktuālāko pirmsskolas izglītības jautājumu mērķgrupās un popularizēt savas labās prakses piemērus ne tikai Rīgas domes vienotās informācijas sistēmas universālajā darba vidē, bet arī plašsaziņas līdzekļos.

Rezolūcija pieņemta Rīgas pilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu konferencē „Sadarbības pieejā balstīta pedagogu profesionālā izaugsme pirmsskolā” 2017. gada 10. maijā Rīgā.

Par rabarberiem, mirdzēšanu un trim iespējām vasarai

FOTO: no personiskā arhīva

„Atliek vien viņus pamanīt un aprušināt, nenomācot ar konkrētu uzdevumu gūzmām. Atceroties, ka, kā to atgādina saldās Grieķijas zemenes, saule mums visiem ir kopīga un pasaule – plaša, bet lēmums, ka mājās ir vislabākā vieta, ir jāpieņem pašam,” rosina Aija Tūna.

IK AIJA TŪNA

Speciāli „Izglītībai un Kultūrai”

Laikā, kad, skolagada noslēguma ballītēm tuvojoties, uzvaras gājienu sāk svinēt rabarberu plātismaizes, šogad vienlaicīgā ziedēšanas trakumā ir apvienojušās pienešas, tulpes un ievas, padarot ierastās takas un ikvienu Latvijas stūrīti tik košu un priecīgu, kādu to vairs neredzēsīm līdz pat nākamajam pavasarim. Ja atcerēsīmes šos skatus, būs vieglāk iet cauri tumsas un dubļu laikiem, būs grūtāk piedrazot vai noķengāt. Ja pamanīsim un noticēsim citādas realitātes iespējas.

Vai līdzīgi noķeram brīžus, kad uzmirdz apkārtējie cilvēki? Vai palīdzam sev ieraudzīt viņus citādām, neikdienišķām acīm? Vai palīdzam viņiem samānīt savu potenciālu, spējas un talantus, kurus tad ir jāsaņem laist pretī debēs vai ierakt auglīgā zemē – ne lai apslēptu, bet palīdzētu izaugt? Vai drīzāk raujam pieneši no gludā mauriņa laukā, lai nebojā skatu? Šie jautājumi atkal ir aktuāli mācību gada pēdējās dienās, kad, kā izrādās, blakus izsalcieniem „Mēs brauksim foršākajā ekskursijā pa-

saulē!” joprojām notiek arī atzīmju „labošana”, vecāku saukšana uz skolu un vasaras darbu kā lielākā soda piesaukšana. Vai tāpēc, lai rastos jēgpilnas un paliekošas zināšanas vai, tā teikt, lai gads noslēgts? Un kāda pēcgārša paliks?

Patiesību sakot, pienešu un cilvēku uzmirdzēšana atrodas tik tuvu blakus, un ir tik labi, ja šis gaisūms atspīd arī pārējo dzīvēs –

“Kļūst pavisam mazsvarīgi, kurā tieši vietā skolu reitingā viņi atrodas, jo ir acīmredzams, ka bērniem tur klājas labi ne tikai starpbrīžos, bet arī mācīšanās laikā un skolotāji jūtas kā profesionāļi, kuri spēj un ir tiesīgi pieņemt lēmumus un īstenot tos īstajā laikā un vietā.

“Tuk, tuk! Kas te? Es te! Vasara! Tā pēkšņi pieteicās. Un tas iedvesmoja skolotājus un skolēnus doties skolas pagalmā. Vizuālās mākslas pulciņam skolotājas Ingas Mačukas vadībā šī diena izvērtās kā pirmais šī gada plenērs, bet mūzikas skolotāja Aelita Grāve, izmantojot burtu „klasītes”, mācījās mūzikas zinības ar zēnu ansambļa puikām.”

iedvesmojot un uzmundrinot. Pagājušajā piektdienā „Facebook” kopā ar košiem fotoattēliem parādījās priecīga Rīgas 69. vidusskolas ziņa, ko tiešām gribas nocīt: „Tuk, tuk! Kas te? Es te! Vasara! Tā pēkšņi pieteicās. Un tas iedvesmoja skolotājus un skolēnus doties skolas pagalmā. Vizuālās mākslas pulciņam skolotājas Ingas Mačukas vadībā šī diena izvērtās kā pirmais šī gada plenērs, bet mūzikas skolotāja Aelita Grāve, izmantojot burtu „klasītes”, mācījās mūzikas zinības ar zēnu ansambļa puikām.” Izlasot šādu ierakstu, manuprāt, kļūst pavisam mazsvarīgi, kurā tieši vietā skolu reitingā viņi atrodas, jo ir acīmredzams, ka bērniem tur klājas labi ne tikai starpbrīžos, bet arī mācīšanās laikā un skolotāji jūtas kā profesionāļi, kuri spēj un ir tiesīgi pieņemt lēmumus un īstenot tos īstajā laikā un vietā.

Vai arī jūs ar savējiem paspējāt iziet ārā? Vai vismaz paskatīties pa logu, lai atrastu fiziku, ķīmiju, ģeogrāfiju, dzeju un visu pārējo šajā vitalitātes un uzdrīkstēšanās laikā, kas ir tik piemērots ne rēķinu noslēgšanai, bet jaunu darbu uzsākšanai? Vēl dažas dienas šajā mācību gadā ir atlikušas, un tas patiesi ir tā vērts. Varbūt nākamajā gadā sasparosīties uz tādu kārtīgu skolas kopienas izbraukuma pikniku nedēļas nogalē, kādu jau pāris gadu rīko, piemēram, Šimona Dubnova Rīgas Ebreju vidusskola, – visi kopā: vecāki, mazie un lielie bērni, skolotāji, pārējie skolas darbinieki. Autobusi nokļūšanai noorganizēti, grili un našķi vecākiem pašiem līdzī, klašu komandas piedalās aizraujošās

un vienlaikus izglītojošās spēlēs, lielākie bērni pieskata mazākos un arī organizē visu paši vien; arī divpadsmitie, kuriem pa starpu vēl eksāmeni jākārt. Ja dara, tad visu var paspēt. Un šāds pasākums var notikt tikai nedēļas nogalē, kad lielākā daļa vecāku ir brīva no darbiem un var baudīt pavasari kopā ar sev svarīgiem cilvēkiem – saviem bērniem, viņu draugiem un skolotājiem.

Runājot par jaunajiem darbiem – vai esat padomājuši, kā šopavasari palīdzēt sev un saviem skolēniem (un varbūt arī viņu vecākiem) sagatavoties lieliskai vasarai? Ne ar ieteicamo grāmatu vai savācamo herbāriju augu sarakstiem apbruņojot, bet acis redzīgākas un apvārsni plašāku padarot, piemēram, padomājot par to, kā varam paaugstināt savu darbību pievienoto vērtību un jēgu.

Tā kādā no semestra noslēguma stundām varētu būt saruna par uzdevumiem, lēmumiem un iniciatīvu: kādā proporcijā tie ir pārstāvēti jūsu dzīvē? Uzdevumi, lēmumi un iniciatīva saistās ar darišanu, izvēli un kaut kā jauna radišanu. Katrai no šīm darbībām ir sava vērtība, bet ir tik ļoti svarīgi, kādā proporcijā tās dzīvo mūsu

“Vai arī jūs ar savējiem paspējāt iziet ārā? Vai vismaz paskatīties pa logu, lai atrastu fiziku, ķīmiju, ģeogrāfiju, dzeju un visu pārējo šajā vitalitātes un uzdrīkstēšanās laikā, kas ir tik piemērots ne rēķinu noslēgšanai, bet jaunu darbu uzsākšanai?”

ikdienā. Atkarībā no tā cilvēks aizvien vairāk kļūst vai nu par perfektu skrūvīti, vai par pienešas asnu, kas atrod iespēju izlauzties arī šķietami bezcerīgā situācijā.

Uzdevumus, kā jau pats vārds pasaka priekšā, mums uzdod kāds cits. Tas ir „jums vasaras brīvdienās jāizlasa-jāsavāc-jāizdara tas un tas” variants. Ir svarīgi spēt uzdevumus izpildīt – paveikt vienu un ķerties pie nākamā; izdarīt to precīzi, efektīvi, laikus, ar jēgu, turklāt protot uzdot precizējošus jautājumus, ja tas tiešām ir nepieciešams.

Lēmumi ir tuvos rados uzdevumiem, bet vienlaikus atstāj

“Pieraduši pie darba lapām un balsosšanas pultīm ar atbilžu izvēlnēm, starp kurām noteikti ir vienīgā pareizā, viņi mulst vai pukojas, ja uzdevums nav dots precīzi un jau pašā sākumā nevar zināt, kā tad būs pareizi.

vairāk vietas pašam darītājam. Kāds pasaka, kas ir jāpaveic vai jāsasniež, bet tas, kā tieši to izdarīt, ir jālemj pašam, liekot lietā pašam savas, aizlienētas vai jaunatrstas zināšanas un prasmes. Šis ir klupšanas akmens, kas uzglūn daudzām mūsu jauniešiem, pirmajās prakses vai darba vietās nonākot. Pieraduši pie darba lapām un balsosšanas pultīm ar atbilžu izvēlnēm, starp kurām noteikti ir vienīgā pareizā, viņi mulst vai pukojas, ja uzdevums nav dots precīzi un jau pašā sākumā nevar zināt, kā tad būs pareizi. Pareizi būs tā, kā varēs sasniegt mērķi. Ja mērķis ir, piemēram, izveidot stāstu par savu vasaru, tad tas, ko un kā stāstīt, katram būs jāizdomā pašam. Bet varbūt būtu aizraujoši atrast savu visskaistāko Latvijas ainavu, pievienojoties kustībai „Ainavu dārgumi”? Pameklējiet, kas tas ir!

Un tad ir iniciatīva – brīvība, ar kuru, iespējams, nemaz nav viegli. Kas būs tas, ko es darišu no jauna? Ko darišu citādi? Ko vairs nedarišu, laužot pieradumu vai pamazām un ar piepūli no tā izpiņķerējoties? Ko radišu – savam priekam vai tāpēc, ka tas kādam varētu būt noderīgs? Gan atsevišķa cilvēka, draugu vai kolēģu kopas, gan institūciju un pat valsts līmenī viss sākas ar iniciatīvu – vēlmi un gatavību ķerties pie kaut kā, kā vēl nav bijis. Kāda bija jūsu iniciatīva šajā mācību gadā? Cik tālu ar to tikāt? Kas būs tas, kas jums būs svarīgi šovasar?

Par to visu ir vērts parunāties šajā rabarberu laikā, jo mūsu skolas ir pilnas tādiem lieliskiem rabarberiem, kā to definē apbalvojuma „Laiks Ziedonim” rīkotāji, – bērniem un jauniešiem, kuriem ir drosme iet savu ceļu. Atliek vien viņus pamanīt un aprušināt, nenomācot ar konkrētu uzdevumu gūzmām. Atceroties, ka, kā to atgādina saldās Grieķijas zemenes, saule mums visiem ir kopīga un pasaule – plaša, bet lēmums, ka mājās ir vislabākā vieta, ir jāpieņem pašam. ■

Ko nozīmē skola, uz

IK SANITA DĀBOLIŅA

Profesionālās ievirzes mākslas skolu pedagogu tikšanās Madonā 28. aprīlī rezultējās ar diskusiju „Vai kvalitāti var izmērīt?“, kad, sanākot kopā šaurākā pārstāvniecībā nekā valsts konkursā, pedagogi pārrunāja būtisko, brīvi izteicās, pasakot arī ko kritisku. Tāds arī bija Latvijas Nacionālā kultūras centra (LNKC) mērķis, šo pasākumu rīkojot. Sniedzam ieskatu diskusijā.

Iekāpt bērna korpēs

Ilze Kupča, LNKC vizuālās mākslas izglītības eksperte: Ar šo mūsu unikālo profesionālās ievirzes izglītību ir tā: audzēkņu skolās kļūst arvien vairāk, kļūstam tik spēcīgi, ka šķiet – notiek augšupeja, viss kāpinās, taču, no otras puses, mākslas skolu modeļi ir ļoti dažādi – ir lielas mākslas skolas, ir nelielas skolas, un ir tādi īpatnēji veidojumi kā mācību punkti, kuros mācās tikai daži bērni. Sarežģītākais jautājums ir kvalitāte, un tā, savukārt, ir ļoti neērtā tēma. Dizainiski skatoties, rosīnu pamēģināt, diskusiju sākot, iekāpt cita korpēs – bērna korpēs (vēl jo vairāk tāpēc, ka pašlaik tiek runāts par kompetenču pieeju, bet tas ir tieši tas, kā strādā mākslas skolas!): ko bērnam nozīmē kvalitāte, laba skola, skola, uz kuru gribas iet? Ko bērnam vajag? Kā mākslas skolu padarīt tādu, lai viņš pēc 2. vai 3. kursa to nepamet?

Maija Avota, Siguldas Mākslu skolas „Baltais flīģelis” mākslas nodaļas vadītāja: Bērnam, manuprāt, ir svarīgs interesantums, īpaši mazajās klasēs, lai viņš ieiet skolas aprītē, lai ir interesants process, lai var redzēt arī rezultātu, kā, piemēram, šajā konkursā, kur bija konfekte. Te parādās dualitāte: rezultāts īpaši svarīgs ir vecākiem, bērniem pašiem pat ne tik ļoti, bet skolai process ir jāsabalansē ar rezultātu.

Ilona Linarte-Ruža, Ilūkstes Mūzikas un mākslas skolas direktore: Mazā lauku skolā, kur nav tik lielas atlases mācību sākumā, bērniem patīk brīvi radoši strādāt. Sākot mācīties vispārīgizglītojošajā skolā, bērni tik ļoti tiek ielikti rāmjos, ka mākslas skolā viņiem vajag brīvību. Mūsu pedagogiem tā ir dubultslodze, jo ārkārtīgi rūpīgi ir jāsaprot uzdevumi, lai bērni tajos varētu šīs savas brīvības alkas izpaust, turklāt tā, lai viņi, gandrīz nejutot nekādu ierobežotību, apgūtu dažādas tehnikas, metodes, formas.

I. Kupča: Kā ir ar mācību priekšmetiem – vai tie saplūst, vai tie ir pietiekami daudzveidīgi, vai tie, no bērna viedokļa, ir forši?

Kristīne Šulce, Jaņa Simsona Madonas Mākslas skolas direktore: Mums šis jautājums pēdējos gados, kopš esam ieviesuši sep-

FOTO: no J. Simsona Madonas Mākslas skolas arhīva

Diskusijā „Vai kvalitāti var izmērīt?” Madonas kultūras namā piedalījās Latvijas profesionālās ievirzes mākslas skolu pedagogi, brīvi pārrunājot būtisko un pasakot arī ko kritisku.

tiņģadīgo programmu, ir izaicinājums, jo uz skolu sāka nākt jaunāki bērni – sešgadnieki, septiņgadnieki. Kā viņus piesaistīt, lai viņi paliktu skolā visus septiņus gadus, lai gribētu mācīties arī pēc oficiālās absolvēšanas? Pirmajiem kursiem mums ir viens skolotājs, kurš izmanto radošas rotaļu metodes, veido saikni starp dažādiem priekšmetiem, nenodalot tos. Vecākajā posmā, savukārt, priekšmetu „Darbs materiālā” sadalījām atsevišķās daļās, lai būtu skaidrs, ko katrā gadā mācīsies, lai būtu iespēja apgūt visdažādākās jomas.

I. Kupča: Jūs esat skola rekordiste mācību priekšmetu skaita ziņā.

“ Mākslas skolu modeļi ir ļoti dažādi – ir lielas mākslas skolas, ir nelielas skolas, un ir tādi īpatnēji veidojumi kā mācību punkti, kuros mācās tikai daži bērni. Sarežģītākais jautājums ir kvalitāte, un tā, savukārt, ir ļoti neērtā tēma.

K. Šulce: Jā, mums ir kaligrāfija, animācija, telpiskā modeļošana, grafikas tehnikas (atsevišķi no zīmēšanas), teksts, mode, papīra plastika... Darbu materiālā sadalījām daudzās pozīcijās. To, vai tas šķitīs lietderīgi vēl pēc kāda laika, mēs nezinām, bet uz šo konkursu bijām ieguvēji, jo nodereja gan kaligrāfija, gan apgūtais telpiskajā modeļošana. Mēs, skola, jau esam izvēlējušies dažādus mācību priekšmetus, tāpēc skolēniem šā-

das izvēles nav līdz pat noslēguma darbam. Pastāvot atsevišķi no mūzikas skolas, arvien ir problēma, kā sevi parādīt, kā par padarīto pastāstīt vecākiem, pašvaldībai, sabiedrībai, piemēram, izlaidumā. Tāpēc mums diedziņš pavilkās uz modi, jo tā vienmēr būs prezentējoša, savā ziņā arīšķīga. Katru gadu izlaidumam izvēlamies savu tēmu, piedāvājot ietērties kāda laikmeta apģērbā. Pedagogiem gan bērni ir ļoti jāmotivē, jāiedvesmo.

Ieva Leismane, Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas direktora vietniece izglītības darbā: Mazajiem vajag uzdevumus ar rotaļu elementu. Līdz tam ir izvēlējušies vecāki, bet apmēram pēc 3. kursa viņi paši sāk izvēlēties, un pusaudžu vecums visās programmās ir kritisks. Protams, drīkst pāriet uz citu jomu, bieži vien tie ir multimediji.

Iveta Bambere, Siguldas Mākslu skolas „Baltais flīģelis” datorgrafikas skolotāja: Bet ir bērni, kuriem dators riebjas! Tas piesaista viņus tikmēr, kamēr viņi var dzīvoties pa saviem feisbukiem un tviteriem un kamēr... nav jāstrādā. Kad ir ieslēgts dators un internetā ir jāmeklē attēli, bet turpat blakus ir „Minecraft” un visas citas šausmas – tas ir izaicinoši. Pedagoģis to var pārvarēt tikai ar prasmiģi uzdotu uzdevumu. Ir bijis tā, ka, tiklīdz uz brīdi uzgriežu muguru, viņi jau spēlē kādu spēli. Tad lieku pašiem veidot spēli – līdz visām vissīkākajām detaļām, tā, lai es bērnu darbu nevarētu atšķirt no profesionālu veidotajām spēlēm.

M. Avota: Kā noturēt līdzsvaru? Mums izdodas, jo ir klasiskā datorgrafika, ir scenogrāfija, protams, zīmēšana un viss pārējais. Nemitīgi uzsveram, ka datorgrafika ir tikai viens no rīkiem.

I. Bambere: Jā, tas ir instruments, lai palīdzētu modelēt un izvēlēties, piemēram, kad pusiena jau būs nokrāsota, būs par vēlu pārdomāt, bet datorā to var

apskatīt jau iepriekš.

K. Šulce: Mēs esam iegādājušies grafiskās planšetes – kā tādu starpposmu. Jā, dators interesē, bet tomēr vēl ir klāt paša roka, ir pašam jāzīmē.

I. Kupča: Kā panākt, lai bērni tomēr nepamet skolu, izjūt prieku mācoties?

Imants Klīdzējs, Salacgrīvas Mākslas skolas direktors: Katram cilvēkam ir vajadzīgs apliecinājums, arī bērniem. Mēs esam pa vidu, un mums ir jāsaprot, cik pamatoti šo apliecinājumu varam sniegt un cik mums ir jāpiebremzē. Nereti mēs uzslavējam nevietā, tur, kur rezultātā darba līdzekļi nav ieguldīti tik lieli. Beigās bērns pats nonāk pie atziņas, ka tas nav pareizi, ka uzslava nav bijusi vietā. Bērnu nevar apmānīt. Mēs, mākslas skola, esam šajā brīnišķīgajā pozīcijā, ka mums ir jārada interese, jānotur periodā, kad bērnam veidojas pasaules uzskats. Un sevišķi grūti to ir izdarīt lauku skolā, kur bērnu skaits nav liels, visi ir pakļauti atklūšanai uz skolu un noklūšanai mājās. Autobusu saraksti mūsu mācību plānus iznīcina jau pašā saknē. Mums ir jābūt ārkārtīgi profesionāliem virves deļotājiem, lai mēs šajā situācijā bērnu varētu ieinteresēt un noturēt skolā. Ir brīnišķīgi, ja kaut vai daži skolas mācību laikā uzrāda izcilus rezultātus un iet tālāk pa ceļu, ko skolotāji ir ierādījuši. Sāgāda konkursa uzdevums bija ideāls gan skolotājiem, gan audzēkņiem. Skolotājam bērns bija jānovēd tik tālu, lai viņš spētu abstrahēties no reālās dzīves, reālā nosaukuma, lai viņš varētu saprast, ka konkrētajam vārdam var būt cita doma, cita skaņa, cita uztvere, ka viss mainās. Skolotājam ir jāparāda, jāmaca istajā mirklī izmantot īstos līdzekļus – arī datorgrafiku, no kuras mums neizbēgt un kas mums palīdz ātrāk dzīvot, ātrāk sasniegt rezultātu. Mēs nedrīkstam bērnam ļaut kļūdīties uz sienas – tā būs katastrofa,

tāpēc mums ir jāļauj viņiem apgūt jaunās tehniskās iespējas. Un vienmēr jāatrod balanss, lai, piepildot vajadzību, izjustu gandarījumu. To spēj profesionāls skolotājs, speciālists, tāpēc es ļoti uzmanīgi izvēlos pedagogus. Ja visu atstātu pašplūsmā, skola būtu pilna ar mājturības skolotājiem (atvainojiet, ja kādu aizskāru!). Mums brauc skolotāji no Rīgas, un bērniem ir iespēja apmeklēt skolotāja darbnīcu, gleznot tajā, izjust vidi. Ir gandarījums, ja audzēkņi gūst panākumus arī konkursos, tāvad virzība ir pareiza. Tikai iekāpjot cita korpēs, jūs no distances varat ieraudzīt, kas jūs esat patiesībā un kā tas reāli izskatās.

Skolas aura un... kvalitāte

I. Kupča: Ļoti jutīga tēma, ko parasti apspriežam kuluāros, ir kvalitāte. Ir skolas, kurās laikam nav istais cilvēks pagādijies, ir mācību punkti, kuros mācās maz bērnu un valda izjūta, ka viss ir pelēks un bēdīgs. Naudu tērējam, mazu mājiņu kurinām, skolotājam ir darbs, bet bērnu kļūst arvien mazāk... un pa gabalu ir skola, kur ir skolotāji, daudz mācību priekšmetu, izvēle utt. Ja skolā nav prieka, to uzreiz var just. Ja ir viens skolotājs, nav saiknes, nav komunikācijas, nav dzīvā gara. Ir jādodomā – varbūt autobuss ir risinājums? Ir godprātīgi jādomā, ir jārunā ar pašvaldībām. Ko darīt?

I. Klīdzējs: Man ir tāds brīnišķīgs piemērs ar mākslinieci Vitu Valdmani, kad es vienkārši nespēju organizēt pārapdzīvotību viņas nodarbībās – nāca pat tie bērni,

FOTO: Sanita Dāboliņa

Par radošo laboratoriju, kas darbojas jauniešu prātos, interesants stāsts ir Salacgrīvas Mākslas skolas direktoram Imantam Klīdzējam.

kuru gribas iet?

kuri vispār mākslas skolā neskaistījās. Pedagogam ir ļoti liela ietekme! Vēl viens risinājums ir finansēt autobusu, kas aizved bērnus uz to gaišo, dzīvīgo skolu. Nebūsim naīvi – tādā mācību punktā nekad nevarēsim nekādu animāciju vai ko tamlīdzīgu mācīt, neviena pašvaldība taču nedosies pašnāvībā. Par tām korpēm runājot, man ir tāds stāsts par kečām. Viena skolniece bija izvēlējusies diplomdarbā veidot šaržus – uzdriktējās zīmēt visus skolotājus pēc kārtas. Protams, tas bija pāri viņas spēkiem, bet, nenokaujot iniciatīvu, skolo-

“ Bet ir bērni, kuriem dators riebjas! Tas piesaista viņus tikmēr, kamēr viņi var dzīvoties pa saviem feisbukiem un tviteriem un kamēr... nav jāstrādā. Kad ir ieslēgts dators un internetā ir jāmeklē attēli, bet turpat blakus ir „Minecraft” un visas citas šausmas – tas ir izaicinoši.

tāji palīdzēja, palabojā, un diplomdarbs tapa. Pēkšņi – viens A1 formāts, uz kura ir milzīga galva... un tas ir mākslas skolas direktors, bet viņam fonā ir pilns ar kečām dažādos rakursos. Aizstāvēšanā domes priekšsēdētājs jautāja, kāpēc direktors tāds liels un vēl uz keču fona. Meitene, kura nav liela runātāja, kļuva teica: „Es līdz šim domāju, ka tikai jauni cilvēki staigā kečās.” Tas, ka es vienreiz biju atnācis uz skolu kečās, viņai bija tā trāpījis... Saprotat, kas tur par laboratoriju strādā?! Protams, tas bija gandarījums arī man kā direktoram.

K. Šulce: Mums ir liels novads, daudz pagastu, pašvaldība atmaksā transporta izdevumus, bet problēma šķiet tā, ka bērni nogurst, nevar tik bieži atbraukt. Esam domājuši, ka kādi mācību punkti tuvāk viņiem varētu būt mazajos kursos, bet, kad viņi ir lielāki, tad visam tomēr būtu jābūt centrētam, jo visās vietās nevarēsim nodrošināt kvalitatīvu un daudzveidīgu materiāltehnisko bāzi, arī ne visi skolotāji ir gatavi braukt, un ne visiem ir šāda iespēja.

M. Avota: Mums pirms pāris gadiem piedāvāja veidot šādu punktu Allažos, turklāt, lai tur būtu kvalitāte, braukt pašiem strādāt, nevis pieņemt vietējos mājturības skolotājus, bet mēs tomēr atteicāmies, jo svarīga ir ne tikai

skolotāja klātbūtne, bet arī skolas atmosfēra, kur audzēknis redz skolotājus, viņu darbus, uztver visu procesu. Un tad audzēknim veidojas cits redzējums.

K. Šulce: Mākslas skolas aura ir izšķirīgā. Ap 180 audzēkņiem, kas nedēļā pie mums nāk, ir daudz par daudz šai mazajai mākslas skolas mājiņai. Telpu jautājums ir apspriests jau iepriekšējo direktoru laikā. Pie mums pašlaik norisinās skolu apvienošanas process, jo bērnu kopumā ir mazāk. Šķiet, telpu ir daudz, arī tādu, kur mēs varētu iet, – gan ģimnāzijā ir aprīkots datorgrafikas kabinets, gan 1. vidusskolā –, un pēc plkst. 14.00 varētu iet. Mēs to esam mēģinājuši jau trīs reizes, bet vienmēr viss ir rezumējies ar to, ka saspiedušies sēžam savā mazajā kabinetā pie saviem dažiem datoriem, jo aura ir nozīmīga...

I. Linarte-Ruža: Izveidojām klasīti Bebrenē, jo bērnu ir daudz. Taču tie bērni, kas jau iepriekš mācījās mūsu skolā, atzīst: kad braucām uz Ilūksti, jutām, ka braucām uz mākslas skolu, bet tagad esam vienkārši savas skolas vizuālās mākslas kabinetā... Jā, aura mākslas skolā vienmēr būs īpaša.

I. Kupča: Viena no arvien apspriestajām tēmām ir sasaiste starp lielo skolu un mazajām mākslas skolām, kurās mācās maz bērnu. Varbūt no malas ne vienmēr spējam kvalitāti novērtēt, taču, kā esam pārrunājuši arī ar Latvijas Mākslas skolu skolotāju asociācijas pārstāvjiem, iespējams, varētu būt kādas nobeiguma prasības. Protams, jautājums ir arī par procesu, skolas garu, saprotot, ka ne vienmēr tieši galarezultāts ir būtiskais. Tomēr – kā būt vienādiem prasībās, kvalitātē, beigu posma novērtējumā?

I. Leismane: Mēs izpētām, kādas ir iestāšanās prasības akadēmijā; tieši tāpat pēc bērnu mākslas skolas skatās prasības mākslas vidusskolās. Mēs uzticamies bērnu mākslas skolām – uzņemam ar jūsu izsniegtajām licībām, atzīmēm, un iestājpārbaudījumus kārtā tikai tie, kuri nav mācījušies mākslas skolā, turklāt iestājamens nereti ir vienkāršāks nekā 7. klases kontrol darbs. Nav nepieciešamības bērņus īpaši satraukt.

Danute Vēze, J. Simsona Madonas Mākslas skolas skolotāja: Bet varbūt mēs varam dalīties ar saviem noslēguma darbiem, kaut fotogrāfijās, lai zinām, kā pārējiem veicas?

I. Kupča: Mācību plāni ir dažādi, bet katru priekšmetu pabeidz ar kādu darbu vai ko tamlīdzīgu. Dažkārt šie darbi ir pilnīgi ārpus programmas, kaut kas pārsteidzošs, neparedzēts. Varbūt nobeiguma darbus var digitalizēt, tad arī var redzēt un vērtēt, kas kurā skolā un mācību punktā veicas vai neveicas. Tas varētu gaisināt neziņu.

FOTO: Sanita Dāboliņa

J. Simsona Madonas Mākslas skolas direktore Kristīne Šulce (no kreisās), Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas direktora vietniece izglītības darbā Ieva Leismane un LNKC vizuālās mākslas izglītības eksperte Ilze Kupča diskutē par mākslas skolu kvalitāti.

Ilze Dilāne, Pārdaugavas Mūzikas un mākslas skolas skolotāja: Bet kāpēc LNKC nevarētu lūgt iesūtīt diplomdarbus un uzkrāt tos digitāli? Tad veidotos noteikta bāze, un mēs varētu aplūkot un salīdzināt.

M. Avota: Tie varētu būt ne tikai diplomdarbi, ne tikai eksāmenu darbi, bet arī dažādu priekšmetu noslēguma darbi.

“ Varbūt nobeiguma darbus var digitalizēt, tad arī var redzēt un vērtēt, kas kurā skolā un mācību punktā veicas vai neveicas. Tas varētu gaisināt neziņu.

I. Kupča: Jā, jo ne visur notiek eksāmeni.

D. Vēze: Lai sūta tie, kam notiek, un tie, kur eksāmeni nenotiek, varbūt tomēr reiz pievilksies.

Andra Zvirbule, Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas skolotāja: Darbā ar 1. kursa audzēkņiem esmu novērojusi, ka tie, kuriem nav priekšzināšanu, aug pat ātrāk – viņi kā sūkli uzsūc.

I. Kupča: Kā piesaistīt mazos bērņus mākslas skolai, kā noturēt viņu interesi līdz brīdim, kad notiek uzņemšana mākslas skolas 1. kursā – tas vienmēr saistās

arī ar pašvaldības attieksmi. Tāpēc arī ir skolas, kurās audzēkņi mācās 8. kursā (parasti izglītības programmas „Vizuāli plastiskā māksla” ilgums ir 6 vai 7 gadi), tādējādi pagarinot mācības par vienu gadu. Tas palīdz saslēgt abus posmus – bērnu mākslas skolu un mākslas vidusskolas. Mēs (LNKC) cenšamies katru mēnesi aizbraukt uz kādu skolu, lai redzētu situāciju, kopīgi meklētu risinājumus. Mums dažreiz ir jābūt starpniekiem starp skolu un pašvaldību.

I. Linarte-Ruža: Vēl problēma ir tas, ka jau augusta otrajā nedēļā pašvaldībā ir jāiesniedz sava programma, lai pieteiktos uz interešu izglītības finansējumu, bet mēs augustā vēl nezinām, cik naudas būs, cik cilvēku mēs varēsim uzņemt. Veidojas konkurence ar interešu izglītību.

M. Avota: Interešu izglītības grupas var piesaistīt mākslas skolai. Mums tā ir.

I. Kupča: Šis jautājums būtu jāpārrunā ar Latvijas Pašvaldību savienību. Tāda saruna mums ir plānota. Sektoriālo dalījumu – Kultūras ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, pašvaldības – ļoti izjūtam.

I. Dilāne: Mums skolā ir daudz mazo bērņu. 1. kursu veidojam ar 9 gadu vecumu, bet līdz tam mācās studiju grupās, par ko maksā vecāki. Tas var būt risinājums.

I. Leismane: Izveidotie profesionālās izglītības kompetences centri var būt kā metodiskie centri reģionos.

I. Kupča: Jā, tāpat kā esam sa-

dalījušies četrās grupās valsts konkursā. Ir jāveido domu apmaiņa, lai skolotājs nejutās vientuļš, lai pārrunātu prasības, saskaņotu vecumposmus utt.

Anita Gercāne, Bolderājas Mūzikas un mākslas skolas skolotāja, metodiskās komisijas vadītāja: Nobeiguma darbs ir ļoti svarīgs. Mums pat 12 gadu vecumā bērni beidz skolu un visu spēj izdarīt. Viņš saņem un šā darba laikā pārspēj pats sevi – tā ir liela uzvara. Un to vajadzētu novērtēt arī skolām, kuras līdz šim nobeiguma darbus nepraktizē. Uz to ir jāvirzās! Pat pārrāvums starp bērnu mākslas skolas beigšanu un tālākajām mācībām netraucē – daudzi aiziet mācīties ar mākslu saistītas specialitātes.

I. Kupča: Rezumējot – ja LNKC aicinās sūtīt savus noslēguma darbus, vai jūs būsit priecīgi? [Zāle: jā!] Traki skolotāji!

I. Bamberē: Tas ir lieliski, ka šāds arhīvs veidots. Tikšanās pa reģioniem noderētu arī šajā aspektā: prezentēt noslēguma darbus, pārrunāt, diskutēt, jautāt par konkrētiem darbiem.

I. Kupča: Paldies par piedalīšanos! Priekšlikumi noderēs.

K. Šulce: Arī mēs uz izlaidumu veidojam video par noslēguma darbu tapšanu, jau vairākus gadus noslēguma darbs sastāv no vairākām daļām – praktiskais darbs, planšete, prezentācija, video, skiču mape, tā ka, domāju, šāds arhīvs nav nekāda utopija. Paldies jums visiem par kopā būšanu un piepildītajām dienām Madonā! ■

Rīgā mācību gads noslēdzas ar brīnišķīgu kopdziedāšanas tradīciju

IK INTA GODIŅA

Rīgas interešu izglītības metodiskā centra mūzikas metodiskās apvienības vadītāja

Šogad, 2017. gada 16. maijā, plkst. 18.00 Rīgas Domā notika Rīgas interešu izglītības metodiskā centra rīkotais lielkoncerts „Rīgas gailis 2017”. Šāds koncerts ir kļuvis par tradīciju – tas ar Rīgas domes un Rīgas Doma atbalstu notiek jau ceturto gadu. Rīgas bērniem, kuri dzied skolu un interešu izglītības centru koros, ir nepieciešams mērķis, uz ko tiekties, tieši tāpēc mācību gads var noslēgties ar brīnišķīgu kopdziedāšanas tradīciju. Bērniem tiek dota retā iespēja uzstāties Rīgas Domā, piedzīvot vareno Doma ērģeļu skanējumu, mācīties klausīties vienam otru un uzstāties pašiem.

Koncertā vienmēr tiek aicināti piedalīties visi kori, kas gada laikā sagatavo obligāto repertuāru. Šogad koncertā skanēja Richarda Dubras dziesma „Laudate”, latviešu tautasdziesma Ilzes Sprances apdarē „Es redzēju jūrīnā”, Grega Gilpina „Confitemini Domino” un Romana Grantovska „Svēti, Kungs, šo mūsu zemi”. R. Grantovska dziesmas atskaņojums koncertā bija īpaši varens un aizkustinošs. Dziesmas autors bija mērojis ceļu no Liepājas, par ko dziedātāji bija īpaši iepriecināti. Iespēju uzstāties ar atsevišķu priekšnesumu ieguva kori, kas kuru skatēs bija ieguvuši visaugstāko novērtējumu. Arī šiem korim tas bija īpašs notikums, jo daudzi no tiem Rīgas Domā uzstājās pirmo reizi. Iepriekšējos gados koncertā „Doma gailis” piedalījās 2.–4. klašu kori, šogad – 5.–9. klašu kori; varbūt citu gadu tie būs jauktie vai zēnu kori.

Šajā koncertā bērni var piedzīvot ne tikai uzstāšanos Doma lieliskajā akustikā, izjūtot, cik labi katram korim skan. Viņi, iespējams, pirmo reizi mūžā dzird ērģeļu varenās skaņas, izdzied sasaukšanos ar Doma ērģelēm, kopā piedzied Rīgas sirmo Domu pilnu ar dzidrajām balsīm. Bērniem ir iespēja novērtēt arī vienam otra sniegumu, salīdzināt, vērtēt un augt. Vēlamies radīt neaizmirstamu, spilgtu piedzīvojumu katram bērnam, kurš ar savu ieguldīto darbiņu visa gada garumā to ir nopelnījis. Bērniem ir ļoti nepieciešams liels kopā sanākšanas un dziedāšanas pie-

FOTO: Ineta Krastiņa

Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas koris un BJC „Rīgas skolēnu pils” meiteņu kamerkoris „Tonika” lielkoncertā „Rīgas gailis 2017”.

dzīvojums. Tomēr pats galvenais ir tas, ka bērni un jaunieši Rīgā dzied, dzied koros, mīl savu pil-

sētu un savu zemi. Ieguvēji ir visi, un Rīgas Doma gailis aiz priekša dzied līdzī. ■

Koncertā, brīnišķīgi tam sagatavojušies, kopdziesmas dziedāja šādi kori:

Rīgas 88. vidusskolas 5.–9. klašu meiteņu koris, diriģente Svetlana Uldriha; Rīgas 85. vidusskolas 5.–8. klašu koris „Variācija”, diriģente Eliza Hvane; Rīgas Angļu ģimnāzijas 5.–9. klašu koris, diriģenti Andris Gailis, Ina Koroļonoka; Rīgas 41. vidusskolas 5.–11. klašu koris, diriģente Maija Feldmane; Rīgas 49. vidusskolas koris, diriģente Ilona Plūme; Rīgas 19. vidusskolas 2.–9. klašu koris, diriģente Sarmīte Brehmane; Rīgas 94. vidusskolas 5.–9. klašu koris, diriģente Dzintra Krastiņa; Mežciema pamatskolas 5.–9. klašu koris „Cantare”, diriģente Jolanta Teplakova; Rīgas 84. vidusskolas 5.–9. klašu meiteņu koris, diriģente Līna Kreicberga; Rīgas 45. vidusskolas 5.–9. klašu koris, diriģente Ieva Apsīte; Āgenskalna Valsts

ģimnāzijas 7.–9. klašu koris, diriģents Edvīns Dziļums; Rīgas Centra humanitārās vidusskolas 5.–9. klašu meiteņu koris „Rasa”, diriģente Aina Mieziņa; Rīgas Valsts vācu ģimnāzijas 5.–9. klašu koris, diriģenti Ieva Mezīte un Kārlis Hammers; Oskara Kalpaka Rīgas Daiļamatu pamatskolas 5.–9. klašu koris, diriģents Jaroslavs Poļakovs; Rīgas Mūzikas internatīvas vidusskolas 5.–9. klašu koris, diriģente Ilona Prenass; Andreja Pumpura Rīgas 11. pamatskolas 5.–9. klašu koris, diriģente Gunta Fridrihsone; Rīgas Natālijas Draudziņas vidusskolas 5.–9. klašu koris, diriģente Sniedze Kaņepe; Āgenskalna sākumskolas 5.–6. klašu koris, diriģente Maija Rozenberga; Rīgas 64. vidusskolas 5.–9. klašu koris, diriģente Maruta Muižniece.

Iespēju uzstāties ar atsevišķu priekšnesumu ieguva kori, kas kuru skatēs bija ieguvuši visaugstāko novērtējumu. Kori laureāti šogad bija:

- ◆ Rīgas Igaņu pamatskolas 5.–9. klašu koris, diriģente Ligita Pundure;
- ◆ Rīgas Imantas vidusskolas meiteņu koris „Unda”, diriģente Rita Birzule;
- ◆ Rīgas 6. vidusskolas 5.–9. klašu koris, diriģente Inta Godiņa;
- ◆ bērnu un jauniešu centra (BJC) „Rīgas skolēnu pils” meiteņu koris „Rīga”, diriģente Gunta Malēvica;
- ◆ Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 7.–9. klašu meiteņu koris, diriģente Ilona Plūme;
- ◆ Rīgas Rīnūžu vidusskolas 5.–9. klašu koris „Prima”, diriģente Nataļja Jekimova;
- ◆ BJC „Rīgas skolēnu pils” meiteņu kamerkoris „Tonika”, diriģente Inga Cimiņa;
- ◆ BJC „Rīgas skolēnu pils” koris „Accolada”, diriģente Oksana Čerkasova;
- ◆ Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas 7.–9. klašu koris, diriģente Inita Gerševica;
- ◆ Rīgas Franču liceja 5.–9. klašu koris, diriģente Ināra Freimane;
- ◆ Rīgas Klasiskās ģimnāzijas koris „Klasika”, diriģente Ludmila Maļeviča.

Jauns metodiskais materiāls „Burti dārzā”

IK INGA CIMIŅA

Rīgas interešu izglītības metodiskā centra vadītāja

Maijs šogad ir atnācis košs un pārsteigumiem bagāts – reizē gan ar sniegu un koku ziedēšanu, gan saules staru apmiļots. Šis maijs ir īpašs arī Rīgas interešu izglītības metodiskajam centram, jo nupat klajā ir nācis metodiskais materiāls – **Daces Putānes** grāmata „Burti dārzā”.

„Grāmata „Burti dārzā” ir metodiskais materiāls, kas palīdzēs bērniem, vecākiem un skolotājiem radoši, ar spēļu elementiem iepazīties ar dabu, burtiem un dzejoļiem. Dzejoļu mācīšanās no galvas attīsta atmiņu. Tos var arī deklamēt un izveidot nelielu uzvedumu,” stāsta D. Putāne, novēlot metodiskā materiāla lietotājiem radošu darbošanās prieku un pacietību.

Grāmatas attēlos ir redzamas lietas un augi, kas ir sastopami dārzā. Bērni, nosaucot tās, tiek aicināti uzsvērt vārdu pirmo skaņu. Savukārt dzejoļos ir izmantoti lietu un augu, kuri ir redzami attēlos, vārdi, lai bērniem veidotos vizualizēts simbola tēls.

Uzdevumos bērni iepazīst horizontālo un vertikālo asi, kas ir daudz spēļu elements. Viņi iepazīst arī skaitļus un cenšas noteikt burtu simbolus uzdevumu namiņā. Tas palīdz attīstīt orientācijas spējas un veido telpisko domāšanu. Izkrāsojot atrastās rūtiņas, bērnam būs pārsteigums, ieraugot

“ Grāmata „Burti dārzā” ir metodiskais materiāls, kas palīdzēs bērniem, vecākiem un skolotājiem radoši, ar spēļu elementiem iepazīties ar dabu, burtiem un dzejoļiem.

burtiņu. Grāmatas beigu lappusēs ievietotajās fotogrāfijās bērnam ir jānosaka augi un apgūtie burti.

Autore mudina vecākus un pedagogus pirmajā uzdevuma veikšanas reizē bērnam palīdzēt, lai viņš veidotos vēlme un interese veikt nākamās uzdevumus.

D. Putāne ir skolotāja ar maģistra grādu pedagoģijā un jau 22 gadus ir bērnu un jauniešu centra (BJC) „Rīgas skolēnu pils” estētiskās audzināšanas skolas „Mazais prātnieks” vadītāja un skolotāja.

Rīgas interešu izglītības metodiskais centrs organizēs arī pedagogu profesionālās kompetences pilnveides seminārus „Metodiskā materiāla „Burti dārzā” lietošana praktiskajā darbā”.

Semināri pirmskolas, sākumskolas un estētiskās audzināšanas skolas skolotājiem notiks Rīgas skolēnu pils Krišjāņa Barona ielā 99 2017. gada 7. jūnijā un 23. augustā plkst. 10.00–17.00.

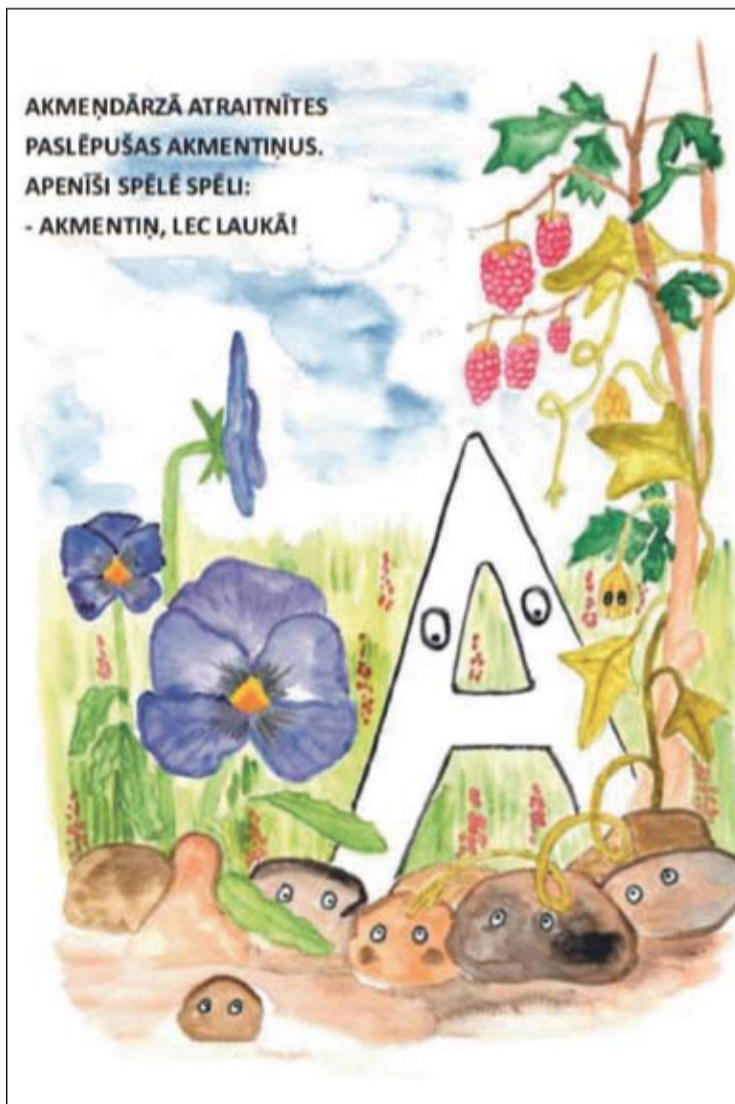
Katrs semināra dalībnieks saņems grāmatu „Burti dārzā” un izstrādās papildmateriālu – burtu un vārdu kartītes kā pielikumu praktiskai darbībai ar bērniem burtu apgūvē.

Pieteikšanās semināram notiek elektroniski uz e-pastu gunars.antapsons@intereses.lv.

Dace Putāne kopā ar saviem BJC „Rīgas skolēnu pils” estētiskās audzināšanas skolas „Mazais prātnieks” audzēkņiem.

FOTO: no personiskā arhīva

Grāmata „Burti dārzā” ir Rīgas interešu izglītības metodisko materiālu skates 2016. gada laureāte. Lai materiāls taptu par košu grāmatu, autore pati veidoja vairāk nekā 30 ilustrāciju, kuru oriģināli būs apskatāmi grāmatas atvēršanas svētkos 25. maijā plkst. 14.00 Rīgas skolēnu pils svētku zālē.

Aicinām visus interesentus iepazīties ar autori un arī mazajiem prātniekiem, kas izspēlēs vairākus jaunās grāmatas dzejoļus.

Grāmata ir izdota ar Rīgas domes izglītības, kultūras un sporta departamenta atbalstu. Pateicamies par atbalstu BJC „Rīgas skolēnu pils”, aģentūrai „Advert

Sameklē mājas maliņās, kas iekrāsotas zaļās, norādītos burtus un ciparus! Atradiši rūtiņu baltajā mājiņā. Atrasto rūtiņu iekrāso ar krāsu zīmuliem.

G2-U2-F3-F4-V3-V4-E5-E6-S5-S6-D7-D8-K7-K8-C9-C10-L9-L10-F6-G6-U6-V6.

	A	B	C	D	E	F	G	U	V	S	K	L	O	J
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														
11														
12														
13														
14														

Zīmē burtiņus līdz līnijas beigām!

Aa Aa

Media”, personīgi Ritai Rūmei Rigertei, māksliniekam maketētājam Aldim Rudzišam, redaktorei Ritai Cimdiņai.

Daces grāmata tapa pagājušajā vasarā Garcēmā viņas dārzā, domājot jau par nākamo rudeni, par nākamo mācību gadu. Varbūt arī jūs, mīļie skolotāji, gūsiet ie-

dvesmu kādam jaunam darbam vai jau sen izlolotu ideju apkojumam un piedalīsieties Rīgas interešu izglītības metodisko materiālu 2017. gada skatē. Tās nolikums ir atrodams interneta vietnes www.intereses.lv sadaļā „Nolikumi”. Bagātināsimies viens no otra! ■

kompetenču un talantu attīstību

ka, piemēram, Rīgas Valsts 1. ģimnāzijā tā sauktie dabas bērni no attālākiem Latvijas novadiem ap 3. kursu apsteidz siltumnīcas apstākļos augušos rīdīniekus.

„Izglītojošā pētniecība ir veids, kas ļauj skolēnam lēnām un pamazām atklāt elementāras patiesības, jo nozīmīgi, ka tās ir radušās no pašatklāsmes un reālās prakses. Piemēram, Alberts Einšteins bija pozitīvais ģēnijs un, protams, sava veida izņēmums, bet viņš pats domāja un bija nestandarta domātājs. Pārējie pārsvarā ir papagaiļi un normālie cilvēki,” nedaudz ar smaidu skaidro profesors.

Jārada iespējas skolēniem apgūt dažādas prasmes

Siguldas Valsts ģimnāzijas skolēniem regulāri ir augsti sasniegumi skolēnu zinātniski pētnieciskajā konferencē valsts līmenī, tādēļ uzklusijām viņu pieredzi. Siguldas Valsts ģimnāzijas direktora vietniece izglītības jomā **Inguna Vuškāne** stāsta, ka ģimnāzijas skolēni zinātniski pētnieciskos darbus izstrādā kopš 2000. gada un šajā laikā jau ir izveidojušās tradīcijas: „Sākumā zinātniski pētniecisko darbību izmēģinājām ar 11. klases skolēniem, un turpmākajos gados to lēnām esam pilnveidojuši. Visi vidusskolas skolēni darbu izstrādā divu gadu laikā: 10. klasē skolēni uzraksta teorētisko daļu, 11. klasē – praktisko. Skolā ir izstrādāts plašs metodiskais materiāls skolotājiem un skolēniem, kurā ir definēti zinātniski pētnieciskā darba nosacījumi, iekļauti dažādi darbu paraugi, palīgmateriāli darba mērķu, uzdevumu formulēšanai, atslēgas vārdu atrašanai, kas palīdz skolēnam veiksmīgi uzsākt un organizēt pētniecisko darbību. Esam izveidojuši 35 stundu nodarbību programmu (10. klases skolēniem), kas ļauj izvēlēties zinātnes jomu un zinātniski pētnieciskā darba tēmu, kā arī darba noformēšanas noteikumus. Novembrī organizējam zinātnes dienu, kurā skolēni, uzsākot darbu, iepazīstas ar darbu vadītājiem, zinātniski pētnieciskā darba plānošanas un rakstīšanas principiem, nosacījumiem. Projektu nedēļā, kas vidusskolēniem ir zinātniski pētniecisko darbu nedēļā, tiek izstrādāti darbi viņu izvēlētajās zinātņu jomās.”

I. Vuškāne uzskata, ka galvenais zinātniski pētniecisko darbu rakstīšanas mērķis ir radīt iespēju skolēnam apgūt dažādas prasmes: prasmi atrast informāciju, izanalizēt un atlasīt nepieciešamo informāciju, noformēt darbu, proti, visu to, kas ģimnāzijas absolventam būs nepieciešams studijās augstskolā. „No saviem absolventiem regulāri saņemam atzinīgus vārdus par to, ka viņiem augstskolā nav grūtību rakstīt kursdarbus, jo viņi pamatprasmes jau ir apguvuši ģimnāzijā. Nākamais mērķis ir iemācīt skolēnam novērtēt, ko

FOTO: Andris Bērziņš

RTU Inženierzinātņu vidusskolas skolniece **Rebeka Anna Līpiņa** (no labās) 41. Latvijas skolēnu zinātniskajā konferencē LU Dabaszinātņu centrā žūrijai prezentē savu darbu „Aridlīdzmērdrumskābju sintēze un reakcijas”. Viņa ieguva tiesības piedalīties 29. ES jauno zinātnieku konkursā, kas septembrī norisināsies Igaunijā.

un kā viņš spēj. Mēs viņiem esam radījuši iespējas parādīt un pierādīt sevi Siguldas novada domes radoši pētnieciskajā konkursā, Draudzīgā aicinājuma Cēsu Valsts ģimnāzijas organizētajā konkursā valsts ģimnāziju skolēniem, reģiona un valsts nozīmes zinātniski pētniecisko darbu konferencēs, augstskolu organizētajos konkursos. Ja vien skolēns darbu ir kvalitatīvi izstrādājis, viņš var piedalīties šajos pasākumos un iegūt pieredzi,” saka I. Vuškāne.

Direktora vietniece izglītības jomā atzīst, ka skolēnu zinātniski pētnieciskā darba organizēšana skolā ir sarežģīta, jo skolotājiem ir jābūt ļoti zinošiem konkrētā zinātņu jomā, jāzina prasības darbu noformēšanai, nepārtraukti jāpilnveido sevi. Siguldas Valsts ģimnāzija mērķtiecīgi virza skolotāju profesionālo pilnveidi šajā jomā. „Būtu ļoti labi, ja valstī būtu izstrādāti vienoti metodiskie ieteikumi darbu izstrādei un noformēšanai. Ne katrs skolotājs var vadīt zinātniski pētniecisko darbu, jo viens ir vairāk praktiķis, savukārt cits aizrautīgi seko zinātnes attīstībai. Siguldas novada domes izglītības pārvalde ir apkopojusi tās ieteicamās tēmas skolēnu radoši pētnieciskajiem darbiem, ko piedāvā, piemēram, Dabas aizsardzības pārvalde, Turaidas muzejrezervāts, p/a „Siguldas attīstības aģentūra”, sporta pārvalde, Siguldas novada īpašumu un vides pārvaldības nodaļas. Tajos norādīti arī speciālisti, kas varētu konsultēt skolēnu izvēlētajā tēmā,” stāsta I. Vuškāne.

Runājot par sadarbību ar augstskolām, Siguldas Valsts ģimnāzijai jau ir noslēgts sadarbības līgums ar RTU un ir iestrādnes. „Pērn esam sākuši sadarboties arī ar RSU, taču arī šī sadarbība ne-

būt nav tik vienkārša, jo skolēnam ir jānokļūst līdz augstskolai, un tam ir nepieciešami gan līdzekļi, gan arī laiks, jo tas ne vienmēr būs mācību stundu laikā. Taču pats galvenais – lai skolēns būtu motivēts, mērķtiecīgs un vēlētos kvalitatīvi izstrādāt zinātniski pētniecisko darbu izvēlētajā jomā, lai veltī netērētu augstskolas mācībspēka laiku un ieguldījumu. Šī sadarbība starp skolēnu un augstskolu bieži vien ir nozīmīgs ieguldījums arī skolēna karjeras izvēlē,” uzskata I. Vuškāne.

Līdz septembrim izstrādās vienotu koncepciju

Šajā mācību gadā pirmo reizi skolēnu zinātniski pētniecisko darbu konferenci reģionu līmenī organizēja augstskolas, tādēļ uz sarunu par pirmajām atziņām un turpmāk darāmajiem darbiem uz sarunu aicinājām LLU Mūžizglītības centra vadītāju **Ilvitu Švāni** un LU Studiju departamenta vecāko ekspertu **Mairītu Krūku-Zalcmani**.

I. Š.: Zemgalē skolēnu zinātniski pētniecisko darbu reģionālo konferenci iepriekš organizēja Zemgales reģionālais kompetenču attīstības centrs, bet darbu recenzenti bija LLU mācībspēks, reizē ar projektu LLU ir iesaistījusies arī zinātniski pētniecisko darbu organizēšanā.

M. K.-Z.: Rīgā konferenci iepriekš organizēja Rīgas domes izglītības, kultūras un sporta departaments, Rīgas reģionā pēdējos gados – Siguldas novada domes izglītības pārvalde, bet šogad tika ieviestas pārmaiņas – LU organizēja Rīgas un Pierīgas reģiona konferenci. No Pierīgas reģiona Tukuma novada skolēni pievienojās Zemgalei LLU, skolēni no Salacgrīvas un Limbažiem devās

uz ViA. Viss laika ziņā bija saspriņgti, bet iespēju robežās centāmies pielāgoties.

I. Š.: Pirmo reizi sanācām kopā pārstāvji no piecām augstskolām. Nenoliedzami, katram ir citāda pieredze, jo katrā reģionā ir bijušas atšķirīgas prasības un metodoloģija. Nonākot valsts līmenī, sagaida atkal kaut kas cits. Mans pirmais redzējums – valstī ir nepieciešamas vienotas prasības gan skolēniem, gan skolotājiem, gan recenzentiem darba satura un formas izstrādē, vērtēšanai u. tml., lai nav neziņas un pārpratumu.

M. K.-Z.: Prasības ir kas viens, bet ir nepieciešama vismaz līdzīga, ja ne vienota izpratne par prasībām, jo pašreizējās prasības tiek ļoti atšķirīgi interpretētas.

I. Š.: Cik ir iesaistīto skolotāju, tik arī ir interpretāciju.

M. K.-Z.: Šajā mācību gadā visas augstskolas kopā paspējām izstrādāt vienotu vērtēšanas formu visiem reģioniem.

I. Š.: Ir konferences nolikums, bet recenzentiem ir jābūt vienoti vērtēšanas kritērijiem, ieskaitot vērtēšanas veidlapas.

M. K.-Z.: Kritēriji ir jāzina arī skolotājiem skolās, ne tikai augstskolu mācībspēkam, kas vērtē darbus.

I. Š.: Tiekoties VISC, visas iesaistītās puses bija vienprātīgas, ka līdz šā gada augusta beigām ir jābūt vienotai koncepcijai, arī vienotai darbu izstrādes metodikai visās jomās.

M. K.-Z.: VISC plāno apvienošanu jomās, iespējami saglabājot sekciju skaitu. Darba grupās izstrādāsim vadlīnijas, metodiku, kā izstrādāt zinātnisko darbu, rudenī augstskolas sadarbībā ar VISC rīkos seminārus skolotājiem.

I. Š.: Šī ir laba iespēja satikties skolai un augstskolai. Ir svarīgi, lai

akadēmiskais personāls redzētu, kas notiek skolā, bet skolotājiem, savukārt, ir iespēja ievirzīt skolēnus studiju un pētniecības procesam. Tādā veidā notiktu pēctecība starp izglītības pakāpēm.

M. K.-Z.: Pētnieciskie darbi noteikti vairāk būs vērsti uz skolām un skolēniem.

I. Š.: Skolēni jau neizvēlas sekciju; vispirms ir ideja, kuru apaudzē. Izaicinājums būs sadarboties arī recenzentiem, lai izprastu un ieraudzītu sākotnējās idejas kopainu.

M. K.-Z.: Ir grūti izvērtēt, ja darbs ir starpdisciplinārs. Recenzenti ir izvērtējuši darbus, un galarezultātā darbu nodod recenzēšanai citā sekcijā, nekā sākotnēji tas tika iesniegts, ja darba tēma ir tai atbilstīgāka. Manuprāt, lielākais ieguvums, sadarbojoties ar skolām un skolēniem, ir tas, ka veidojas pēctecība, veidojas jaunie studenti un zinātnieki.

I. Š.: Pateicoties projektam „Nacionāla un starptautiska mēroga pasākumu īstenošana izglītojamo talantu attīstībai”, liels ieguvums ir tas, ka mēs, augstskolas, varam sadarboties, iepazīt kolēģus, viņu viedokli un meklēt kopīgus risinājumus, dalīties pieredzē. Būsim godīgi, arī Latvijas augstskolas viena otru uzskata vairāk par konkurentiem nekā par partneriem, taču mērķis mums visiem ir viens – lai Latvijas skolēns ir labāk sagatavots studijām un lai viņš izvēlas studijas kādā no Latvijas augstskolām. Es ļoti priecājos, ka, pateicoties šim projektam, esmu iepazinies ar jauniem kolēģiem un mēs kopā varam sadarboties, lai izstrādātu tādu skolēnu zinātniski pētniecisko darbu sistēmu, kurā iegūst gan skolēni, gan skolotāji, gan augstskolu mācībspēks. ■

TSI nostiprina pozīcijas inženierzinātņu jomā

IK ILZE BRINKMANE

„Transporta un sakaru institūts (TSI) ir dibināts 1999. gadā, un drīz augstskola svinēs 20 gadu jubileju. Nenoliedzami, Latvijā ir daudz augstskolu, bet starp privātajām mūsu institūts ir nozīmīgs tieši inženierzinātnēs, piemēram, tādos virzienos kā telesakari un datorzinātne, transports un loģistika cenšamies būt līdzvērtīgi konkurenti Rīgas Tehniskajai universitātei,” stāsta rektora p. i. **Juris Kanels.**

Patlaban institūtā ir 2814 studentu un vairāk nekā 1000 no tiem ir izvēlējušies apgūt datorzinātnes, telesakaru un elektronikas jomu. Kā stāsta J. Kanels, nodarbības institūtā notiek latviešu, krievu un angļu valodā, tāpēc ka no kopējā studējošo skaita apmēram 15 % ir ārvalstu studenti no 31 valsts un tālmācībā studē ap 470 studentu. TSI izsniegtais diploms tiek atzīts ne tikai Eiropas Savienībā (ES), bet arī visā pasaulē, tādēļ institūtā mācās studenti, piemēram, no Krievijas, Kazahstānas, Indijas un citām valstīm.

„Daudzi ir novērtējuši mūsu piedāvāto studiju programmu labo kvalitāti. Par to liecina, piemēram, atzinīgais novērtējums Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas (LNAA) publiski rī-

FOTO: no J. Kanels personiskā arhīva

Par TSI attīstību stāsta rektora p. i. Juris Kanels.

kotajā konkursā. Kopš pagājušā gada desmit 2. kursa kadeti, kuri ir izvēlējušies dienēt Gaisa spēkos, pie mums apgūst aviācijas specializāciju. Konkurssā bijām pieteikušies arī šogad, un nesens saņēmām apstiprinājumu, ka TSI tajā atkal ir uzvarējis, tā ka ceram – sekmīgā sadarbība ar

LNAA turpināsies,” norāda J. Kanels, piebilstot, ka Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) pirms trim gadiem tika atbalstījusi TSI, piešķirot ES grantu ap 2 miljonu eiro apmērā mācību procesa uzlabošanai. Ir sagādātas laboratoriju iekārtas, izveidota aviācijas mācību klase ar diviem trenāžie-

riem. Pērn, augustā, tika apstiprināti Ministru kabineta noteikumi grantu piešķiršanai STEM mācību programmu modernizācijai, un, tā kā TSI ir viens no atzītajiem pretendentiem, tiek gatavots projekta pieteikums iespējamo investīciju piesaistei.

„Visu ziemu esam strādājuši, lai izpildītu noteiktās prasības. Ir tapusi augstskolas attīstības stratēģija periodam līdz 2020. gadam. Tā jau tika izvērtēta IZM, tā ka jūnijā Centrālajā finanšu līgumu aģentūrā ir jāiesniedz projekta pieteikums 1,1 miliona eiro apmērā studiju programmu modernizācijai. Tiek plānots iepirkt papildu iekārtas laboratorijām, modernizēt datorparku, labiekārtot auditorijas un bibliotēku,” informē rektora p. i. J. Kanels.

Studentiem Latvijā paveras plašas prakses iespējas, un arī pēc studiju beigām TSI absolventi veiksmīgi atrod darbu izvēlētajās specialitātēs.

J. Kanels uzsver, ka institūts ir viena no nedaudzajām privātajām augstskolām, kurās ir doktorantūras studijas, tādēļ, domājot par nākotni, mērķis ir pretendēt uz universitātes statusu – turpināt veidot TSI par inovatīvu universitāti, kura ir starptautiski pazīstama un kurā norit intensīvs pētnieciskais darbs. Mācībšpēks ir speciālisti no Latvijas,

un apmēram 70 % no viņiem ir ieguvuši doktora grādu. Patlaban augstskolā darbojas arī zinātniski pētnieciskā struktūra – nodaļa, kurā pētnieki attīsta zinātniski pētniecisko kapacitāti tādās jomās kā IKT, viedie transports risinājumi, modernie IT risinājumi transporta jomā u. tml.

„Nepārtraukti tiek domāts par jauninājumiem, piemēram, tiek gatavota profesionālā bakalaura programma robottehnikas apguvei un maģistrantūras programma aviācijas menedžmentā. Lai sekotu jaunākajām tendencēm, rīkojam zinātniskās konferences, tiek izdoti trīs zinātniskie žurnāli,” skaidro J. Kanels.

Atbildot uz jautājumu, vai visu studentu sagatavotība studijām ir vienlīdz augstā līmenī, institūta vadītājs atzīst, ka zināšanas matemātikā 1. kursā nereti nākas papildināt. Ir izveidota arī TSI skola, kurā vecāko klašu skolēni var uzlabot zināšanas matemātikā, angļu valodā, programmēšanas pamatos u. c. priekšmetos.

„Esmu dzirdējis atzinīgus vārdus, ka TSI kā skaitliski nelielai augstskolai ir savi plusi, jo izrādām interesi par katru studentu, sekojam viņu sekmēm, uzmundrinām un atbalstām, lai studijas noritētu veiksmīgi. Tāpat un vēl labāk centīsimies strādāt arī turpmāk,” uzsver J. Kanels. ■

Nedēļa, kas pavēra jaunus apvāršņus

IK ANDRIS JANSONS

Mūzikas skolotājs bērniem ar īpašām vajadzībām, P. Jurjāna Mūzikas skola

No 24. līdz 28. aprīlim Rīgā notika savilņojoša starptautiska speciālās pedagoģijas mūzikas skolotāju tikšanās un programmas „Nordplus” projekta noslēguma pasākums – zinātniskā konference un koncerts.

Trīs gadu laikā skolotāji no Latvijas, Igaunijas, Somijas un Zviedrijas viesojās viens pie otra, lai labāk iepazītu katras valsts specifiku darbā ar īpašo vajadzību jauniešiem. Ar šo pieredzes apmaiņu lasītāji varēja iepazīties laikrakstā „Izglītība un Kultūra” (Nr. 3, 09.02.2017., 13. lpp.).

Aprīlī viesi bija jāuzņem Latvijai – Pāvula Jurjāna Mūzikas skolai, kas reizē ar fondu „Tolarām” Tallinā, Speciālo mūzikas centru „Resonaari” Helsinkos un organizācijas „Music for all” stu-

diju Stokholmā ir projekta partneris.

Laiks, katru dienu piedaloties daudzveidīgās ekskursijās un vērtīgos pieredzes apmaiņas pasākumos, pagāja nemanot. Mēs apmeklējām Strazdumuižas internātvidusskolu, dienas atbalsta centru „Cimdiņš” Ventspilī, biedrības „Kustība par neatkarīgu dzīvi” dienas centru un sveču darbnīcu, dienas centru „Saulē”, rehabilitācijas centru „Mēs esam līdzās”, kā arī P. Jurjāna Mūzikas skolu, kur ar savu pieredzi dalījās mūsu skolotāji, kā arī mūzikas skolotāji no dienas centra „Cerību tilts”.

28. aprīlī Rīgas dome uzņēma starptautiskās konferences dalībniekus. Par jaunām pieejām speciālajā pedagoģijā runāja speciālisti no Latvijas, Igaunijas, Somijas un Zviedrijas. Konferenci apmeklēja speciālie peda-

gogi, mūzikas terapeiti un citi interesenti no visas Latvijas. Tai sekoja neaizmirstams koncerts Rīgas mākslas telpā, kur muzicēja P. Jurjāna Mūzikas skolas jaunieši ar īpašām vajadzībām – viņi skolotāju Guntas Ulmanes, Māra Vēriņa un Andra Jansona vadībā bija sagatavojuši latviešu tautasdziesmas mūsdienu skaņās. Igaunijā uz Rīgu atveda īpašo vajadzību jauniešu īpašu grupu „Bandemoonium”, kura izveidojās valdības atbalstīta TV šova „Panku

“ Speciālā pedagoģija ir kā dārga pērle, kuras meklēšanas nebeidzamais ceļš ir svarīgāks nekā neiespējamais mērķis šo pērli atrast.

FOTO: no projekta arhīva

Koncerts klausītājiem atklāja jauniešu, kuriem ir īpašas vajadzības, bet kuri sevi vēlas izpaust mūzikā, daudzpusīgās iespējas un neierobežoto potenciālu.

terapija” rezultātā. Tikpat skaļa un pozitīvisma lādiņa pilna muzicēja grupa „ResoRock Girls” no „Resonaari” Helsinkos. Koncerts klausītājiem atklāja jauniešu, kuriem ir īpašas vajadzības, bet kuri sevi vēlas izpaust mūzikā, daudzpusīgās iespējas un neierobežoto potenciālu.

Taču ar projekta noslēgumu nekas nebeidzas! Turpināsies skolotāju ikdienas darbs, sadarbība ar citu valstu kolēģiem. To pavadīs apziņa, ka speciālā pedagoģija ir kā dārga pērle, kuras meklēšanas nebeidzamais ceļš ir svarīgāks nekā neiespējamais mērķis šo pērli atrast. ■

Deju solī pār trejdeviņiem tiltiem

IK BAIBA ŠTEINA

Deju skolotāja

Vārdam „tilts” allaž ir bijusi ietilpīga nozīme, tas ir kā savienotājelements starp divām pusēm, kā pāreja jaunā vietā un (vai) kvalitātē, to ceļ ilgi, rūpīgi un pamatīgi, tas parasti arī maksā dārgi. Visas šīs nozīmes būtu attiecināmas arī uz mūsu aplūkojamo objektu – III Rīgas izglītības iestāžu deju svētku lielkoncertu „Trejdeviņi gaismas tilti”, kas 29. aprīlī notika arēnā „Rīga”. Lai precīzāk raksturotu šo pasākumu, savas domas lūdzu izteikt vairākus ar to tieši saistītus cilvēkus: māksliniecisko vadītāju **Inetu Bērziņu**, koncerta virsvadītāju **Indru Filipsoni**, deju skolotāju **Ievu Jundzi**, dejojotās **Daci** un **Martu Straumes**.

TILTA PAMATI patiesībā tika ielikti jau tālajā 2000. gadā, kad divas autoras – Baiba Šteina un Arta Melnalksne – dažādās instancēs iesniedza projektus par kopīgiem gan Vidzemes priekšpilsētas, gan Rīgas pilsētas bērnu deju svētkiem „Pie Rīgas vārtiem” un „Atvērsim Rīgas vārtus”. To lauk dažādu iemeslu dēļ tie netika realizēti, bet ideja par kopā dejošanu lielo deju svētku starplaikā palika. Arta to realizēja 2007. un 2011. gadā, sarīkojot I un II Rīgas dejojotāju svētkus. Viņas tik bagātīgo radošo domu, pat bez viņas klātbūtnes, pietika arī trešajiem svētkiem. Svētku koncepcija „Trejdeviņi gaismas tilti – pāri manam, pāri tavam, pāri tautas laikam” tapa 2012. gadā, sadarbojoties A. Melnalksnei un Rīgas interešu izglītības metodiskā centra (tagad arī projekta) vadītājam **Ingai Cimiņai**, kura uzsver: „Koncertā ir mēģinājums ieaust gan laika un telpas dimensiju, gan latvisko sīkstumu un spēku caur vārda „trejdeviņi” simbolisko jēgu, gan gaismas sajūtu, ko rada ikviens milestībā veikts darbs.” I. Bērziņa saka: „Man abu autoru koncepcija likās ļoti piemērota šim laikam. Nolēmu, ka šo ideju vajag īstenot, tā saglabājot Artas atstāto mantojumu. Tā nu mēs iesākām būvēt tiltus, lai savienotu sirdis, domas un atklātu mūsu dzīves galvenās vērtības caur mītisko trejdeviņu gaismas tiltu tēlu. Svētki tapa divus gadus. Gatavošanās svētkiem ir tikpat svarīga kā paši svētki.” Pirms svētkiem veidotie, katram tiltam veltītie videoklipi bija īpaši saturīgi un vizuāli bagātīgi. Tie, sadarbojoties ar Santu Vancāni, I. Cimiņas izloloti un videomākslinieka Jāņa Romanovska realizēti, bija ļoti veiksmīgi svētku publicitātes radītāji un ir mākslinieciska vērtība paši par sevi.

TILTA BALSTI būtu deju autori un virsvadītāji, jo no viņu veikuma ir atkarīga koncerta kopšana. Tika izpildītas 16 autoru dejas: visbagātākais devums Tai-gai Ludboržai – četras, pa trijām no horeogrāfu A. Melnalksnes, I. Filipsones un B. Šteinas sacerē-

FOTO: Jānis Romanovskis

„Nākamajos svētkos būtu jānodrošina visu kolektīvu piedalīšanās. Šādu koncertu galvenā ideja un sūtība taču ir gaiša bērnība, spēles, jautrība, prieks. Lai būtu attiecīgam vecumam atbilstīgs repertuārs, kas nesabojātu visu labo, ko sniedz deja!” vēl tautas deju ansambļa „Zelta sietiņš” pedagoģe horeogrāfe **Ieva Jundze**.

tā, pa divām no vidējās paaudzes dejdaru I. Bērziņas, Evijas Urbanovičas, Anitas Pielēnas-Pelēnas snieguma, pa vienai horeogrāfu Jāņa Purviņa, Daces Adviljones, Ilmāra Dreļa dejai. Virsvadība bija uzticēta sešiem vadoņiem, no kuriem pusi – I. Filipsoni, T. Ludboržu, Ivetu Lazdāni-Pētersoni – varētu saukt pat speciēm. Savukārt I. Bērziņai, Rūtai Laucei un Jānim Preciniekam šī bija iespēja pierādīt savu varēšanu startam uz lielajiem svētkiem.

Man, skatoties koncertu, vislielākais iespaids un gandarījums bija par T. Ludboržas veidotajiem laukuma zīmējumiem, tie, kā vienmēr, – oriģināli un interesanti. Viņas māka izkārtot dejojotājus gan pašas, gan citu horeogrāfijās ir apbrīnas vērts. T. Ludborža vairāk ir darītāja, ne runātāja un nelabprāt izsakās par savu darbu. Šoreiz – virsvadītājas I. Filipsones, kuras devums lielajos laukumos vienmēr ir bijis savdabīgs un pārdomāts, domas: „Šie svētki notiek starplaikā starp lielajiem valsts deju svētkiem, un tā tiek dota iespēja Rīgas kolektīviem izdejojot piedāvāto repertuāru. Vienmēr esmu gribējusi, lai dejojotie svētkos dejo, nevis sēž un taisa smukas bildes. To centos darīt arī šoreiz. I. Bērziņas veidotais koncerta fināls, kurā varēja piedalīties visi svētku dalībnieki, vēl ilgi paliks atmiņā ar prieku bērnu acīs un kopā būšanu pēc labi padarīta darbiņa.” Virsvadītāju darbu vērtē I. Jundze: „Virsvadītāji – kā nu kurš: citi bija laikus sagatavojušies, visu izdomājuši – zīmējumi, pārejas utt., citi mēģināja to visu salikt mēģinājumu laikā. Šis neskaidrības, protams, bija jūtamas, darbs ieilga.” Centurklasniece M. Straume: „Visi virsvadītāji patika, jo neviens uz mūsu kolektīvu neblāva. Šogad visi bērni bija daudz maz kārtīgi,

tāpēc mēģinājumi notika ātri un bez stresa. Lielajos svētkos virsvadītāji gan bija stingrāki.”

Pie balstiem būtu jāpieskaita arī koncerta režisore Inese Mičule un scenogrāfs Gints Sippos. Deju lielkoncertu režisora statuss manī vienmēr ir izraisījis duālas jūtas: it kā vajadzīgs, it kā lieks. Dejas maestro Uldis Žagata (arī dzimst Raimonds Pauls) savus lielos koncertus režisēja paši, jo īpaši tas sakāms par dejas dvēseli, tās izklāstu, tās iekšējo horeogrāfiju nedejojotājam izprast ir pagrūti. Un piemēru, kad deja uz laukuma stāsta vienu, bet režijas iecere – ko citu, ir pārpārēm. Arī šoreiz, šķiet, sadarbošanās nebija no veiksmīgākajām, kaut I. Bērziņa saka: „Sadarbība ar režisori tik lielā projektā bija svarīga, jo ir vajadzīga komanda, kas virza idejas un meklē dažādus risinājumus to realizācijai.” Teiktajam var piekrist, bet koncerta dejiskā satura izkārtotumā (dramaturģijā) režisora devums nebija jūtams, teksti likās neatbilstīgi, to izpildījums – naivs un nesaprotams. D. Straume atzīst: „Līdz galam neizpratām tekstus, kas tika iestarpināti starp dejas. Droši vien kāda doma bija, bet tā īsti nenolasījās. Arī zāles noformējums bija divains, jo sarkanais stabs, kas bija zāles vidū, traucēja saskatīt kopējo zīmējumu.” Līdzīgi izsakās arī I. Jundze: „Par scenogrāfiju nevar teikt neko īpašu, vienīgi varbūt nezinātājs nevarētu pateikt, ka tas bija domāts koks.” Bet I. Bērziņa par ieceri stāsta: „G. Sippos scenogrāfija bija mūsu pasaules centrs – Pasaules koks, Dzīvības koks, kura zaros iekārtās kokles simbolizēja gaismas ceļu no tilta uz tiltu. Tomēr šis kokļu izgaismotais tilts nu nekādi nenolasījās, bet koka novietojumu centrā es sapratu kā palīdzību dejojotajiem, iezīmējot laukuma centru.”

DAŽI PAMANĪTI, TURPMĀK LABOJAMI NEGLUDUMI TILTA CELTNIECĪBĀ. Lai kam jau Rīgas deju pasaule ir par lielu vai – gluži otrādi – ir tik liela, ka viena mēneša vienā dienā atbildīgi ļaudis var iekārtot paralēli divus itin atbilstīgus pasākumus, proti, līdztekus minētajam koncertam ritēja arī visai nozīmīga Rīgas deju kolektīvu skate, veltīta

“ Jāsāk ir ar latviešu tautas dejas pamatiem, un tad var ņemt dejas ar dažādu soļu atvasinājumiem un jaunsoļiem. Mums aug paaudzes, kuras nezina mūsu pamatvērtības ne dejā, ne kultūrā, nezina un nepazīst deju vecmeistaros un viņu dejas.

2018. gada deju svētkiem. Var jau teikt, ka nav ne vainas, jo tādējādi vairāki desmiti deju kolektīvu ieguva iespēju vēl divas nedēļas slīpēt dejas un labāk sagatavoties. Nostrādāja princips „vienādi un vienādāki”. Bet kāds princips darbojās šāgada lielkoncerta dalībnieku atlasē? I un II svētki, pēc idejas autoras A. Melnalksnes ieceres, tā arī saucās par Rīgas bērnu deju svētkiem, un tajos bija dota iespēja piedalīties VISIEM Rīgas deju kolektīvos dejojotajiem jaunajiem cilvēkiem. Arī tam apmēram tūkstotim dejojotājiem, kas dejojot prasmī apgūst t. s. kultūras iestāžu pulciņos. Šo svētku nosaukumā parādās vārdi „izglītības iestāžu”,

un uz jautājumu „kāpēc?” atbilde skan: nav atvēlēti līdzekļi! Rīgas domē pēc apvienošanas ir viens – izglītības, kultūras un sporta departaments. Tātad ir izglītības iestāžu dejojotie bērni un kaut kādi citplanētieši! Iespējams, tas notiek arī tāpēc, ka departamenta kultūras pārvaldē ilgstoši nav atrasts cilvēks, kas deju nozarē atbildētu par bērnu kolektīviem. Cerams, šo atbildību varētu uzņemties jaunievēlētā Rīgas deju kolektīvu virsvadītāja D. Adviljone. Un izrādīsies – visi bērni ir Rīgas bērni.

TILTA KLĀJIENS, SE-GUMS. Lielkoncerta dejiskais saturs, repertuārs – atlasīts un sakārtots deviņos tematiskajos blokos. I. Bērziņa: „Es salīku tiltus tādā secībā, kā to redzēju, un no sevis pielīku Rīgas tiltu, jo man likās būtiski Rīgas dejojotajiem dot iespēju būt īpaši un nozīmīgi daļai šajā stāstā. Var meklēt sev tikamas dejas, salikumus, bet vienmēr ir jāatceras, ka svētku būtiskākā daļa slēpjas iespējā būt kopā ar tūkstošiem citu dejojotāju, kas sekundes desmitdaļā spēj izpildīt vienotu kustību, lai apliecinātu savu nacionālo piederību un pašapziņu. Ir robeža, kuru nedrīkstētu pārkāpt, proti, radot ko jaunu, neiznīcināt gadsimtiem radīto un loloto. Tā ir smalka māksla – atrast līdzsvaru starp jauno un seno, dažādiem deju žanriem.” I. Filipsonē: „Uzskatu, ka jāsāk ir ar latviešu tautas dejas pamatiem un tad var ņemt dejas ar dažādu soļu atvasinājumiem un jaunsoļiem. Mums aug paaudzes, kuras nezina mūsu pamatvērtības ne dejā, ne kultūrā, nezina un nepazīst deju vecmeistaros un viņu dejas.” D. Straume: „Deju salikums varbūt arī radītu tiltu sajūtu, bet nesakarīgie teksti nojauc kopīgo izpratni. Pricējāmies par dejas, kas repertuārā ir gadiem, jo tas deva pamatu cerēt, ka ne viss vecais ir aizmirsts un projām metams.” Marta: „Vajadzēja sarežģītākus rakstus, jo manam kolektīvam visu laiku bija jādejo tikai pa aplīti.” Atzīstot dažādo tiltu (laikmeta, ģimenes, rotaļu, ikdienas, spēka, sapņu, dabas, Rīgas, pasaules vērtību) izvēli par veiksmīgu vispārīgā koncerta satura radīšanā, tomēr ir jāatzīst, ka katra bloka (tilta) iekšējais saturs ne vienmēr bija atbilstīgs. Lieliski repertuārs sakārtojās pirmajā un pēdējā tiltā, kad attaisnojās īpaši šim koncertam sacerēto deju iekļaušana. Arī rotaļšanās un daļēji Rīgas programma labi atbilda solītajam. Sapņus izglāba peles un eži, lai gan man ar vārdu „sapņi” saistās ne tikai gulēšana. Arī par ģimenes un ikdienas gaitām stāstot, kā arī dabu atainojot, šķiet, latviešu bērnu deju klāstā ir atrodams atbilstīgāks izpausmes. Pavisam neizprotama repertuāra izvēle man likās spēka apliecināšanai, jo radās iespaids, ka tas īstais spēka avots būtu meklējams mūsu austrumu novados. ■

Mācību procesā jāreķinās ar paradigmu maiņu pasaulē

IK DAIGA KĻANSKA

Aprīļa sākumā Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijā notika 10. starptautiskā zinātniskā konference „Teorija praksei mūsdienu sabiedrības izglītībā”, kurā piedalījās astoņu valstu zinātnieki. Jiveskiles Universitātes (Somija) Izglītības vadības institūta vadītāja Dr. **Mika Risku** priekšlasījuma tēma bija „Stratēģiski pedagoģiskā vadība kā mūsdienu sabiedrības vajadzību instruments”, savukārt Lietiškās menedžmenta universitātes (Vācija) Radošuma un inovāciju institūta profesors Dr. **phil. Džoels Šmits** (*Joel Schmidt*) runāja par tēmu „Radošums izglītībā: ieguvumi starpkultūru mijiedarbībā”.

Droša mācību vide veidojas, ja visi sadarbojas

M. Risku uzsver, ka pedagoģiskā vadība ietver daudz dažādu aspektu, kas savstarpēji mijiedarbojas. Skolas līderim ir jāsadarbības ar kolēģiem, lai varētu īstenot mācību programmu, veidotu organizācijas kultūru, īstenotu skolas vīziju un stratēģiju un sasniegtu misiju. Visiem mācību procesā iesaistītajiem ir jābūt zinošiem par katra un visu kopējo mērķi. Lai skolēni varētu veiksmīgi mācīties, ir jāveido droša labklājības vide, un to var, sadarbojoties visiem, kuri ir iesaistīti mācību procesā.

M. Risku mācību darbā iesaka iekļaut tādas metodes, kur skolēnam ir iespējas pastāvīgi eksperimentēt un atklāt viņam nezināmo, veidot dialogu ar skolotāju, klasesbiedriem, saņemt konsultācijas un trenēties skolotāja vadībā. Vajadzētu mērķtiecīgi mācīties izmantot arī IKT rīkus, piemēram, blogošana, „Padle”, „Trello”, „Skype”, „Facebook”, „Twitter” u. c.

FOTO: Andris Bērziņš

Jiveskiles Universitātes Izglītības vadības institūta vadītājs Dr. **Mika Risku** aizrautīgi stāsta par izmaiņām pasaulē un izglītības sistēmā.

“Pasaule kļūst kompleksa, neskaidra, haotiska. Tai ir raksturīga nenoteiktība; tiek nojaukta hierarhija, un vietā nāk tīklošanās; ir vairāki varas centri; nav vienas, bet ir vairākas labas metodes, sadarbība, piemērošanās, elastīga uzticēšanās, proaktīva darbība utt.

„Somijas pamatzglītības standartā ir noteikts, ka skolēns atbildīgi iekļaujas sabiedrībā un ievēro ētikas principus, apgūst dzīvei nepieciešamās zināšanas

un prasmes, mācās mācīšanās prasmes, ievēro vienlīdzības un taisnīgumu principus sabiedrībā, savukārt Somijas valdības programmā 2015.–2019. gadam ir ierakstīts, ka Somija ir valsts, kurā katrs visu laiku grib iemācīties kaut ko jaunu. Palielinās izglītības kapacitātes līmenis, tādēļ sabiedrībai ir jānodrošina iespēju vienlīdzība, lai tā spētu atjaunoties. Somija izglītībā ir nozīmīga valsts ar mūsdienīgu mācību procesu,” pieredzē dalās M. Risku.

Viesis uzsver, ka izglītībā ir jānodrošina vienlīdzība visiem skolēniem, un tas nozīmē visiem vienādas iespējas gan kopējo, gan individuālo mērķu sasniegšanai.

Patlaban pasaulē notiek paradigmu maiņa. Līdz šim pasauli varēja kontrolēt ar likumdošanas aktiem, tai bija raksturīga pārliecība, paredzamība, hierarhija. No darbiniekiem gaidīja precīzu darbu izpildi, bija viena vislabākā metode, visu noteica nepiekāpīga birokrācija utt. Savukārt tagad ir jāreķinās, ka pasaule kļūst kompleksa, neskaidra, haotiska. Tai ir raksturīga nenoteiktība; tiek

FOTO: Andris Bērziņš

Lietiškās menedžmenta universitātes Radošuma un inovāciju institūta profesors Dr. **phil. Džoels Šmits** ir pārliecināts, ka starpkultūru mijiedarbībai ir pozitīva ietekme uz radošumu.

nojaukta hierarhija, un vietā nāk tīklošanās; ir vairāki varas centri; nav vienas, bet ir vairākas labas metodes, sadarbība, piemērošanās, elastīga uzticēšanās, proaktīva darbība utt. Lektors uzsver, ka to ir svarīgi ne tikai zināt, bet respektēt, organizējot mācību procesu.

Radošums paver jaunas iespējas

Lietiškās menedžmenta universitātes Radošuma un inovāciju institūta profesors Dr. **phil. Džoels Šmits** uzskata, ka pozitīva ietekme uz starpkultūru mijiedarbību ir pozitīva ietekme uz radošumu, jo tādejādi esam vairāk atvērti jaunām idejām, ir pieejama zināšanu daudzveidība, tiek izjauktas ierastās struktūras, kas nereti ir barjeras jaunajam. Runājot par radošumu mācību procesā, profesors citēja Kristiana Vernera (*Christian Werner*) atziņu, ka radošums var būt „durvis, kas paver skolotājiem un skolēniem jaunus veidus, kā izveidot attiecības, nodot jaunu veidu zi-

nāšanas un attīstīt jaunus veidus, kā pašiem izpausties” (*Werner et al*, 2011, 230. lpp.). Dž. Šmits uzskata, ka skolotājiem ir būtiska loma skolēnu radošā potenciāla attīstībā, jo viņiem ir zināšanas, izpratne par radošumu, un viņi spēj attīstīt skolēnu radošo darbību. Atbildot uz jautājumu, kā sekmēt radošumu izglītībā, profesors iesaka raudzīties uz vairākiem multikulturālisma mācīšanās scenārijiem: veidot plašu izpratni par radošumu, atvērtību, konstruktīvismu teoriju, kurā uzskata, ka zināšanas tiek veidotas, nevis pārņemtas un skolēns ir aktīvs zināšanu radītājs, kurš pats kontrolē mācīšanos, sociāli mijiedarbojas.

Skolotāji mācību procesā var iesaistīt skolēnus, organizējot tādas pasākumus, kas veicina radošā potenciāla attīstību, izmantojot starpkultūru mijiedarbību, piemēram, pieņemt, ka pastāv neskaidrības, un ļaut kļūdīties; piedāvāt uzdevumus, kuros ir nepieciešama ideju ģenerēšana; mācību procesā iekļaut skolēnu sadarbību. ■

LU aicina skolotājus dalīties ar veiksmīgām metodikas idejām

IK IK INFORMĀCIJA

Latvijas Universitātes (LU) Starpnozaru izglītības inovāciju centrs (SIIC) aicina bioloģijas, fizikas, ķīmijas, ģeogrāfijas, dabaszinību un matemātikas skolotājus pieteikties dalībai ikgadējā metodiski praktiskajā konferencē „Dabaszinātnes un matemātika skolā – efektīvi un radoši”, lai prezentētu veiksmīgu metodikas ideju.

Lai mācīšanās būtu kvalitatīva un jēgpilna, ir nepieciešamas gan inovatīvas idejas, gan labi pedagoģi, kas tās īsteno. Katru gadu kon-

ferencē tiek aicināti skolotāji, lai apmainītos ar metodikas idejām, kuras izmantojot skolēni mācību saturu apgūst aizraujoši.

LU aicina iesūtīt pieteikumu, lai dalītos pieredzē ar metodikas ideju, rādot citiem skolotājiem līdzīgi paņemtos materiālus plakātā, savā portatīvajā datorā, izmantojot spēles, izdales materiālus u. c. (būs pieejams galds un statīvs plakāta nostiprināšanai). Pieteikumam ir jāatbilst kādam no šiem tematiem:

◆ „Mācu skolēniem iedziļināties, būt uzņēmīgiem un radošiem”;

◆ „Rosinu skolēnus darboties kā pētniekiem”;

◆ „Mācu skolēniem izmantot informācijas tehnoloģiju priekšrocības”;

◆ „Vadu stundas arī ārpus klases telpas – dabā, uzņēmumā, zinātnes centrā vai citur”.

Pieteikumus ir iespējams nosūtīt līdz 5. jūnijam, aizpildot e-pieteikuma formu: http://ej.uz/DZM_konf_2017.

Konference notiks 28. augustā Rīgā LU Dabaszinātņu akadēmiskajā centrā Jelgavas ielā 1. Skolotājiem, kuru pieteikumi tiks apstip-

Publīcitatātes foto

rināti, nebūs jāmaksā konferences dalības maksa.

Konferences programmā ir paredzēta arī paneldiskusija par caurviju prasmju apguvi, skolēnam mācoties dabaszinātnes un matemātiku, ekspertu vadītas darbnīcas, zinātniskie lasījumi par aktuāliem mācīšanas un mācīša-

nās jautājumiem, iespēja uzdot jautājumus par sev aktuāliem tematiem ekspertiem un valsts institūciju darbiniekiem sarunu istabā, kā arī izstāde, kur būs iespējams izmēģināt jaunākās tehnoloģijas izglītībā un uzzināt par iespējām, kā mācīties ārpus klases telpas.

Konferenci organizē LU SIIC sadarbībā ar LU fakultātēm, Latvijas Bioloģijas skolotāju asociāciju, Latvijas Fizikas skolotāju asociāciju, Latvijas Matemātikas skolotāju apvienību, Latvijas Ķīmijas skolotāju asociāciju, Latvijas Ģeogrāfijas biedrību. ■

KONFERENCE

26. un 27. maijā

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā Atbrīvošanas alejā 115 Rēzeknē notiks 11. starptautiskā zinātniskā konference „Sabiedrība. Integrācija. Izglītība”. Darbs noritēs 12 sekcijās: „Augstskolas pedagoģija”, „Skolas pedagoģija”, „Pirmsskolas pedagoģija”, „Speciālā pedagoģija”, „Sociālā pedagoģija”, „Mūzizglītība”, „Inovācijas valodu apguvē un mācīšanās”, „Psiholoģija”, „Veselība un sports”, „Māksla un dizains”, „Ekonomika un sabiedrības pārvaldība”, „IT izmantošana izglītībā”.

FORUMS

31. maijā

Liepājas Universitātē Lielajā ielā 14 Liepājā plkst. 13.00–16.30 notiks Kurzemes forums „Radošo industriju un informācijas tehnoloģiju perspektīvas Kurzemē”, lai iepazītos ar radošo industriju un IT attīstību Kurzemē un diskutētu par to perspektīvām un izaicinājumiem nākotnē. Aicināti pieteikties zinātnes pārstāvji, pētnieki, uzņēmēji, pašvaldību pārstāvji, pedagogi.

SEMINĀRS

14. jūnijā

Latvijas Mākslas akadēmijā (LMA) Kalpaka bulvārī 13 (10. aud.) Rīgā notiks seminārs mājturības un tehnoloģiju skolotāju metodisko apvienību vadītājiem.

CITI PASĀKUMI

25. maijā

Kinoteātri „K. Suns” plkst. 16.00 notiks Latvijas Universitātes (LU) Sociālo zinātņu fakultātes (SZF) un studijas „VFS Films” rīkotā diskusija „Mediji. Kultūra. Sabiedrība. Kas ietekmē ietekmētāju?”. Par kultūras un mediju policistu lomu, propagandu un to, cik jutīgi un ētiski varam būt, domās SZF docents un holo-

Pasūtīt var pa tālruni: 28320454; e-pastā: kaspars.bikse@gmail.com; www.pedagogs.lv sadaļā „Kontakti”.

Šogad cietos, glancēti laminētos kartona vākos, spirāles iesējumā. Jaunums! Dienasgrāmatā ir publicēts viens labsajūtas vingrinājums katrai nedēļai.

Ir gatavas pasūtīšanai un, sākot ar 10. maiju, arī saņemšanai.

Dienasgrāmata ir veidota kā krāsojamā mandalu un afirmāciju grāmata pozitīvākai skolas vides uztverei, terapeitiskiem ikdienas uzrundinājumiem un iknedēļas vingrinājumiem – Kaspara Bikšes autordarbs ierobežotā eksemplāru skaitā.

Kaspara Bikšes ikgadējās skolotāju vasaras nometnes

- ◆ 12., 13., 14. jūnijs – Liepājā;
- ◆ 26., 27., 28. jūnijs – Klaipēdā;
- ◆ 21., 22., 23. augusts – Mežaparkā.

Pieteikšanās: pedagogs.lv (sadaļā „Kontakti”).

Sīkākas ziņas: www.pedagogs.lv sadaļā „Nometnes”;

pa tālruni – 28320454; rakstot uz e-pastu kaspars.bikse@gmail.com

kausta pētnieks Didzis Bērziņš, kinozinātnieks un SZF Komunikācijas studiju nodaļas direktors Viktors Freibergs, SZF absolvente un kultūras žurnāliste Elīna Gulbe, „VFS Films” režisors Uģis Olte un teātra kritiķe un SZF docente Zane Radzobe. Plkst. 18.00 tiks demonstrēta režisora U. Oltes filma „Atbrīvošanas diena”.

Līdz 26. maijam

Rīgas Tehniskā universitāte (RTU) kopā ar Eiropas Kodolpētniecības centru (CERN) un Izglītības un zinātnes ministriju

rīko vērienīgu pasākumu nedēļu Latvijā.

27. maijā

Cēsis notiks bērnu tautas deju festivāls „Latvju bērni danci vedā”.

No 26. līdz 28. maijam

Jelgavas Studentu teātri Čakstes bulvārī 5a Jelgavā notiks starptautiskais teātra festivāls „Divi maija vakari”.

Līdz 31. maijam

LU Bibliotēkas Dabaszinātņu

bibliotēkā Jelgavas ielā 1 izstādē „Smilts no zinātnes līdz mākslai” var iepazīties ar smilts iežu un stikla pētniecības atspoguļojumu monogrāfijās, promocijas darbos, publikācijās, kā arī mūsdienu literatūrā, dzejā un mākslā. Ekspozīciju veido ne tikai publikācijas no LU Bibliotēkas krājuma, bet arī smilts un smilšakmeņu pa-

raugi no LU Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultātes Ģeoloģijas nodaļas un LU Zinātņu un tehnikas vēstures muzeja Ģeoloģijas muzeja, stikla šķiedras atspoguļojums optiskajos vados, audumos un būvniecībā no RTU Silikātu materiālu institūta, kā arī krāšņie LMA Stikla mākslas katedras pasniedzēju un studentu mākslas darbi.

DAILES TEĀTRIS

TENESIJS VILJAMSS

KAKIS UZ NOKAITĒTA SKĀRDA JUMTA

DRAMATISKA DRĀMA 2 DAĻĀS PIRMIZRĀDE 2017. GADA 25. MAIJĀ

LOMĀS:
Rēzija Kalniņa, Juris Žagars, Lilita Ozoliņa, Lauris Dzelzītis, Ieva Segliņa, Intars Rešetins, Dainis Gaidelis, Kārlis Pārups, Paula Pārupa

Režisore - LAURA GROZA-ĶIBERE, scenogrāfs un video mākslinieks - 8, kostīmu māksliniece - KRISTĪNE PASTERNAKA, gaismu mākslinieks - JĀNIS SNIKERS

Luga tiek izrādīta saskaņā ar vienošanos ar „The University of the South”, Sewanee, Tennessee.

Informācija pa tāl. 67294444 Kases darba laiks: 10.00 - 19.00; S., Sv. 11.00 - 18.00 www.dailesteatris.lv

Bērnu svētkiem veltītie pasākumi Rīgā

1. jūnijā

14.00–18.00 Spīķeru kvartālā

Festivāls bērniem RADI UN IEDVESMOJIES

Izzinošas un attīstošas darbnīcas, spēles un izrādes bērniem

15.00–18.00 Kultūrtelpā „Strops”

Mežaparkā, Kokneses un Janševska prospekta krustojumā, un kultūrtelpā „Strops”

Ķengaraga promenādes Mazjumpravas muižā

Pasākums KRĀSAINĀS ROTĀLAS

Koncerts, spēka un veiklības atrakcijas, radošās darbnīcas

15.00–18.00 Kultūras centrā „Imanta”

Pasākums ESI RADOŠS, PRIECĪGS UN DROŠS!

Radošās darbnīcas kopā ar animācijas studiju „Avārijas brigāde”, „Drošības skoliņa”

3. jūnijā

10.00–16.00 Kalnciema kvartālā

Festivāls bērniem DARI PATS

Koncerts, darbnīcas un meistarklases bērniem

11.00–18.00 Bolderājas Mūzikas un mākslas skolā

DĀRZA SVĒTKI STŪRMANU IELĀ

Radošās darbnīcas, svētku kinozāle, jauniešu mūzikas grupu festivāls-konkurss „Boldsound”

12.00–18.00 Esplanādē

Drošības festivāls PIEDZĪVOJUMU VASARA Aizraujoša spēle visai ģimenei drošas vasaras pavadīšanai. www.festivāls.lv

13.00–17.00 Dzegužkalnā

Koncerts SAULES BĒRNI

Bērnu un jauniešu amatiermākslas kolektīvu koncerts, radošās darbnīcas

4. jūnijā

11.00–14.00 Kultūras centra „Ritums” filiālē Ieriķu ielā 43A

BRĪNUMZEMES PIEDZĪVOJUMI

Svētku koncerts, radošās darbnīcas, tikšanās ar Brīnumzemes tēliem

11.00–16.00 Pļavnieku parkā

MAZĀ STIPRINIEKA PIEDZĪVOJUMI

Sportiskas aktivitātes, stafetes, prāta spēles visai ģimenei, radošās darbnīcas u.c.

11.00–16.00 Kultūras pils „Ziemeļblāzma” parkā

Pasākums SATIKSIMIES BRĪNUMMEŽĀ!

Koncerti, radošās darbnīcas, sportiskas aktivitātes, loka šaušana u.c.

12.00–16.00 Mazajā ģildē

Pasākums BĒRNU DIENA MAZĀJĀ ĢILDĒ

12.00 Koncerts „Lai ir!”

13.00–16.00 Mazās ģildes zaļajā zonā radošās darbnīcas sadarbībā ar „Brain Games”

Ieeja pasākumos bez maksas. Plašāka informācija: kultura.riga.lv

RĪGA.LV

Apgāds „Zvaigzne ABC” sāk piedāvāt jaunus digitālos mācību materiālus

Jau vairāk nekā sešus gadus apgāds „Zvaigzne ABC” izglītības iestādēm un privātpersonām piedāvā dažādus digitālos risinājumus mācību vajadzībām: vairāk nekā 300 mācību e-grāmatu (daudzām no tām ir pievienots papildsaturs), interaktīvos mācību materiālus DVD un CD formātā, kā arī šo materiālu tiešsaistes versijas juridiskām personām (skolām). Savukārt kopš šā gada aprīļa interaktīvo mācību materiālu klāsts ir papildināts ar pavisam jauniem materiāliem platformā „Māconis”. Šī platforma ļauj mācīties mākonī – tā darbojas tiešsaistē ar jebkuru ierīci (datoru, planšētdatoru, viedtālruni), un viss, kas ir nepieciešams, ir interneta pieslēgums.

Pirmie materiāli, kas tiek piedāvāti lietošanai jaunajā platformā (tās adrese ir maconis.zvaigzne.lv), ir paredzēti vidusskolu audzēkņiem fizikas zināšanu pārbaudei, kā arī 9. klases skolēniem pamatskolas matemātikas kursa zināšanu atkārtošanai. Šo priekšmetu izvēle nav nejauša. Sekmīga inženiertehnisko un dabaszinātņu apgūšana ir galvenais nosacījums tālākām studijām valsts ekonomikas izaugsmei nepieciešamajās profesijās (inženieri, IT speciālisti), taču skolēni samērā reti izvēlas kārtot centralizēto eksāmenu, piemēram, fizikā, turklāt augstskolu pasniedzēji atzīst, ka varētu vēlēties labākas topošo studentu zināšanas.

Šobrīd ir izdoti šādi darbi: Edītes Teterovskas „Tiešsaistes testi matemātikā 9. klasei”, daudzu fizikas mācību materiālu autora Austra Cābeļa izstrādātā sērija „Atkārto vidusskolas fizikas kursu!”, kurā jau ir pieejami 9 temati, bet kopā ir iecerēti 22 temati domāšanas attīstīšanai un zināšanu sistematizēšanai, kā arī A. Cābeļa un Loretas Juškaites kopīgi sagatavotie tiešsaistes testi fizikā. Materiālos ir vairāki vienojotie elementi, piemēram, ikvienu materiālu var veiksmīgi izmantot individuāli mācību procesā zināšanu atkārtošanai vai pārbaudīšanai, jo skolēns, pildot uzdevumus, gūst tūlītēju atgriezenisko saiti par pareizajām atbildēm vai pieļautajām kļūdām. Materiālus var iegādāties apgāda „Zvaigzne ABC” mājaslapas sadaļā „Tiešsaistes”, un pirkumus var veikt gan izglītības iestādēs, gan privātpersonas. Katrs materiāls ir derīgs vienu gadu pēc tā licences aktivizēšanas. Ja materiālus iegādājas izglītības iestādē un tos izmanto visa klase, skolotājs gūst pārskatu par katra skolēna zināšanu līmeni. Lai iegādātos materiālus izmantotu, katram lietotājam ir jāreģistrējas vietnē maconis.zvaigzne.lv. Lietotājiem nav nepieciešama specifiska papildu programmatūra materiālu izmantošanai.

Ikviens interesents, kurš laikus reģistrēsies jaunajā platformā, savā kontā līdz 5. jūnijam bez maksas saņems sērijas „Atkārto vidusskolas zināšanu kursu!” materiālu „Mijiedarbība un spēks”, tādējādi gūstot priekšstatu par visas sērijas materiālu uzbūvi un platformas darbības pamatprincipiem. Aicinām gan skolotājus, gan skolēnus izmantot šo iespēju. Plašāku informāciju par jaunajiem digitālajiem mācību materiāliem var iegūt apgāda „Zvaigzne ABC” mājaslapā, kā arī rakstot e-pastu uz info@izvaigzne.lv vai zvanot pa tālruni uz 67350773 (darbādienās no 9.00 līdz 17.00) interaktīvo mācību materiālu izstrādes grupai.

Apgāda „Zvaigzne ABC” izdevumi 2017. gada APRĪLĪ

- ◆ Mana pirmā matemātika
- ◆ Mana pirmā ābecīte
- ◆ Dabas taka. Sērija „Peppa Pig”
- ◆ Sporta diena. Sērija „Peppa Pig”
- ◆ Pepas pirmās brīvdienas. Sērija „Peppa Pig”
- ◆ F. Saimona. **Negantā Nika atbēbība**
- ◆ F. Saimona. **Negantais Niks un futbola bieds**
- ◆ D. Robertss, A. Makdonalds. **Neviža Bērtijs. Nelabums!**
- ◆ Dž. Klepfers. **Zombiju mednieki. Šausmas atrakciju parkā**
- ◆ Dž. Klepfers. **Zombiju mednieki. Ņujorka zombiju varā**
- ◆ Dž. Patersons. **Pamatskola. Mans brālis ir briesmīgi liels melis**
- ◆ D. Valjamss. **Vectētiņa lielā bēgšana**
- ◆ N. Beļskis. **Vēstules uz bruģa. Dzeja**
- ◆ D. Priede. **Saule špagas asmenī. 2. grāmata. Romāns**
- ◆ TR Notārs. **Pelēkzils un rozā. Romāns**
- ◆ A. F. Osendovskis. **Cilvēku, zvēru un dievu zemē. Dokumentāla proza**
- ◆ S. Larka. **Sarkano mangrovju sala. Romāns**
- ◆ Dž. Grišams. **Greja kalns. Romāns. „Zvaigznes” detektīvu klubs**
- ◆ M. Robotams. **Dzīvību vai nāvi. Romāns. „Zvaigznes” detektīvu klubs**
- ◆ M. Meijere. **Sindera. Jauniešu romāns**
- ◆ G. Mērfijs. **Vai uz visiem jautājumiem ir atbildes?**

Kur rodas bērni?

Cieto lapu grāmata „Kur rodas bērni?” ar atveramajiem lodziņiem ir veidota tā, lai bērns varētu noskaidrot, kur rodas bērni, kā aug mazuļi un kas bērniem ir vajadzīgs, lai izaugtu lieli un veseli.

Grāmatiņu īpaši miļu padara burvīgās ilustrācijas.

Lasīsim pasakas vairākās valodās!

Labi zināmas un iemīļotas latviešu tautas pasakas mazos lasītājus aizvedīs aizraujošā ceļojumā. Pasaku grāmatu katrā atvērumā paralēli ir izkārtoti teksti latviešu un angļu vai latviešu un krievu valodā. Lai bērni paplašinātu vārdu krājumu svešvalodā, ir piedāvāta vārdnīca sarežģītāko vārdu tulkojumam. Aiz dažām pasakām ir ievietotas miklas, saistītas ar pasakas saturu.

Cipari. Signālkartītes

Mācību līdzeklis pirmsskolas vecuma bērniem.

Kartītes ir sastiprinātas ar metāla kniedi, lai tās turētos kopā.

Katras kartītes vienā pusē ir cipars (skaitļa pieraksts), otrā pusē – figūra.

Bērns kartītes var ērti saņemt rokās un parādīt atbilstīgo ciparu vai figūru. Tās var izmantot dažādās spēlēs un rotaļās.

